

Direktivi u hrvatskome jeziku

Vukić, Laura

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:688881>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA KROATISTIKU

LAURA VUKIĆ

DIREKTIVI U HRVATSKOME JEZIKU

ZAVRŠNI RAD

PULA, rujan 2019.

SVEUČILIŠTE JURJA DOBRILE U PULI

FILOZOFSKI FAKULTET

ODSJEK ZA KROATISTIKU

LAURA VUKIĆ

DIREKTIVI U HRVATSKOME JEZIKU

ZAVRŠNI RAD

JMBAG: 0303051395, redoviti student

STUDIJSKI SMJER: Hrvatski jezik i književnost

KOLEGIJ: Lingvistika teksta

MENTORICA: doc. dr. sc. Teodora Fonović Cvijanović

Pula, rujan 2019.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisana Laura Vukić, kandidatkinja za prvostupnicu hrvatskoga jezika i književnosti ovime izjavljujem da je ovaj Završni rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Završnog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____

IZJAVA
o korištenju autorskog djela

Ja, Laura Vukić dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj završni rad pod nazivom Direktivi u hrvatskome jeziku koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. LINGVISTIKA TEKSTA	2
3. TEKSTNE VRSTE	4
3.1. KLASIFIKACIJA TEKSTNIH VRSTA.....	5
3.1.1. ASERTIVI	5
3.1.2. DIREKTIVI.....	6
3.1.3. KOMISIVI	6
3.1.4. EKSPRESIVI	7
3.1.5. DEKLARATIVI	7
3.2. ELEMENTI ANALIZE	8
3.2.1. INTERAKCIJSKO-SITUACIJSKI KONTEKST	8
3.2.2. FUNKCIJA.....	9
3.2.3. STRUKTURA.....	9
3.2.4. SADRŽAJ/TEMA	9
3.3. KONSTITUTIVNA NAČELA	10
3.3.1. KOHEZIJA	10
3.3.2. KOHERENCIJA.....	11
3.3.3. INTENCIONALNOST	11
3.3.4. PRIHVATLJIVOST	11
3.3.5. INFORMIRANOST	12
3.3.6. SITUATIVNOST	12
3.3.7. INTERTEKSTUALNOST	12
3.4. REGULATIVNA NAČELA	12
4. ANALIZA DIREKTIVA	13
4.1. PRAVILNIK O OCJENJIVANJU	13
4.1.1. ANALIZA PRAVILNIKA O OCJENJIVANJU PO KONSTITUTIVNIM I.....	13
4.1.2. ANALIZA PRAVILNIKA O OCJENJIVANJU PO ELEMENTIMA ANALIZE	17
4.2. OGLAS.....	18
4.2.1. ANALIZA OGLASA PO KONSTITUTIVNIM I REGULATIVNIM NAČELIMA	19
4.2.2. ANALIZA OGLASA PO ELEMENTIMA ANALIZE TEKSTNIH VRSTA	21
4.3. UPUTA O LIJEKU	22

4.3.1. ANALIZA UPUTE O LIJEKU PO KONSTITUTIVNIM I REGULATIVNIM	23
5. ZAKLJUČAK	26
6. LITERATURA	28
7. IZVORI	28
8. PRILOZI	29
9. SAŽETAK	39

1. UVOD

Lingvistiku dvadesetoga stoljeća obilježilo je mnoštvo pravaca, a kako se oni nisu uklapali u vladajući svjetonazor, ostali su na rubu znanstvenoga interesa što je dovelo do zanemarivanja funkcionalnoga aspekta jezika. Sedamdesetih godina 20. stoljeća dolazi do pragmatičkoga obrata u lingvistici. Pažnja se počinje usmjeravati na svrhu jezičnoga sustava, tj. na ono što se njime može postići, a jezik se sagledava kao sredstvo djelovanja. Lingvistika se počinje baviti nadrečeničnim cjelinama, a novom jedinicom proučavanja postaje tekst koji obuhvaća i pisane i usmene jezične cjeline. Također se istražuje i njihova uporaba u komunikaciji pa time predmet analize postaju uporabni tekstovi.¹

Različite tekstove, dječju pjesmicu, novinski članak, prometni znak, dijalog, možemo upotrebljavati na različite načine što nam pokazuje da oni i pripadaju različitim tekstnim vrstama. Svi ti tekstovi, također, mogu imati i neke zajedničke osobine, a nama je važno utvrditi koje to kriterije tekstovi moraju ispuniti da bi bili tekstovi. Osim toga, važno nam je objasniti i funkcije tekstova u ljudskoj interakciji.²

U ovome ćemo radu govoriti o direktivima u hrvatskome jeziku. Prije same analize objasniti ćemo lingvistiku teksta, tekstne vrste i njihovu klasifikaciju, elemente analize te konstitutivna i regulativna načela. Nakon toga slijede direktivi i analiza odabranih tekstova na temelju konstitutivnih i regulativnih načela i elemenata analize tekstnih vrsta. Na temelju svih tih načela utvrdit ćemo da odabrane tekstove možemo smatrati tekstovima i zašto baš pripadaju direktivima.

¹ Ivanetić, Nada. 2003. *Uporabni tekstovi*, 1. Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.

² de Beaugrande, Robert Alain.; Dressler, Wolfgang Ulrich. 2010. *Uvod u lingvistiku teksta*, 13-14. Disput d.o.o. za izdavačku djelatnost. Zagreb

2. LINGVISTIKA TEKSTA

Jezikoslovlje ili lingvistika znanstvena je disciplina koja se bavi jezikom. Naziv lingvistika potječe od latinske riječi *lingua*, što znači jezik kao sredstvo sporazumijevanja i jezik kao tjelesni organ. Između ova dva pojma, s obzirom na značenje, nema bitnih razlika. Bavljenje problemima jezika traje više od dva i pol tisućljeća, a kao samostalne discipline jezikoslovlje i lingvistika imaju povijest od otprilike dva stoljeća. U početku se na brojna pitanja, kao i u drugim znanostima, pokušavalo odgovoriti mitovima i religijskom predajom. Poslije su ta pitanja postala predmetom filozofskih rasprava. Postupcima uobličavanja teksta bavila se retorika, a posebnim funkcijama jezičnih sredstava stilistika. Danas lingvistika istražuje jezik s različitih polazišta. Istražuju se obilježja samog jezika - struktura, sustav, razvoj jezičnih oblika. Zatim njegova uloga u funkcioniranju ljudske zajednice - pitanje komunikacije, tekstne vrste.³ Najstariji oblik bavljenja tekstem pronalazimo u retorici čija je osnovna zadaća bila podučavanje javnih govornika. Retorika ima puno toga zajedničkoga s današnjim poimanjem lingvistike teksta - pristup idejama, sud o tekstovima na osnovi njihova djelovanja na slušateljstvo. Kvintilijan je, u tradicionalnoj domeni stilistike, naveo četiri kvalitete stila: *korektnost*, *jasnoća*, *elegancija* i *primjerenost*. Korektnost ovisi o sukladnosti s uvaženim uporabnim normama, a primjerenost možemo definirati slično našem poimanju toga pojma, dok su jasnoća i elegancija srodne pojmovima „efikasnosti“ i „efektivnosti“, no ipak nisu identični. Kvintilijanove kategorije sadrže pretpostavku da se tekstovi razlikuju u kvaliteti već prema količini utrošenih sredstava koja se koriste za njihovu produkciju.⁴ Tekstove su oduvijek proučavali znanost o književnosti, kulturna antropologija i sociologija. Znanost o književnosti ograničavala se na pojedine tipove teksta, glavni je doprinos kulturne antropologije znanosti o tekstu u sustavnu poimanju povezanosti jezičnoga i nejezičnoga komunikacijskog konteksta, a sociologija se zanima za analizu konverzacije.⁵ Historijska lingvistika, prethodnica modernoj lingvistici, bavila se organizacijom i razvojem glasova i njihovih oblika kroz povijest. Henri Weil je, uspoređujući redosljed riječi u starim i modernim jezicima, uočio da odnosi između „misli“ utječu na redosljed riječi u rečenici. Metode novih lingvističkih istraživanja u

³ Glovacki-Bernardi, Zrinjka. 2001. *Uvod u lingvistiku*, 9 – 10. ŠK. Zagreb.

⁴ de Beaugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 26-27.

⁵ Isto, 29-30.

prvoj polovici 20. st. nazivaju se deskriptivnom ili strukturalnom lingvistikom.⁶ Važna su istraživanja brojnih znanstvenika, primjerice Eugenio Coseriu naglašava da se proučavanje jezika ne smije zasnivati samo na znanju nekog govornika o vlastitu jeziku, već i na njegovu znanju o tehnikama za prenošenje lingvističkoga znanja u lingvističku aktivnost. Roland Harweg napisao je prvo veliko istraživanje o organizaciji tekstova. Postavio je tezu da su tekstovi povezani mehanizmom „supstitucije“ te se tako tvori kohezivna i koherentna veza. Karl-Erich Heidolph primjećuje da naglasak, intonacija i redosljed riječi unutar rečenice ovise o organizaciji okolnih rečenica. Glavni objekt Van Dijkova proučavanja bili su književni i poetski tekstovi, koji često ne korespondiraju s konvencijama gramatike i značenja, ali ipak pripadaju opusu tekstova određenoga jezika. Zaključio je da moraju postojati neke „literarne operacije“ koje se sigurno primjenjuju na glasovni oblik, sintaksu i značenje da bi mogli nastati takvi nekonvencionalni tekstovi. Također ističe i pojam makrostrukture kojim označava opsežan iskaz sadržaja čitavoga teksta. Igor Mel'čuk, pak, tvrdi da se značenje mora „manifestirati“ u sposobnosti govornika da jednu te istu ideju izrazi na različite načine.⁷ Različiti su pristupi istraživanju tekstova uzrokovani različitim perspektivama i motivima. U većini ovih pristupa pojam teksta shvaćen je u užem smislu nego što ga mi danas shvaćamo, ali taj se pojam neprestano širi.⁸ Iako je lingvistiku 20. stoljeća obilježilo mnoštvo pravaca, zanemaren je funkcionalni aspekt jezika. Upravo je to zanemarivanje sedamdesetih godina 20. stoljeća dovelo do pragmatičkoga obrata u lingvistici. Težište interesa pomaknulo se na uporabu jezika u interakciji i konkretnoj komunikacijskoj situaciji, tj. pažnja se usmjerava na svrhu jezičnoga sustava, a sam jezik sagledava se kao sredstvo djelovanja. Lingvistika se počinje baviti nadrečeničnim cjelinama, a novom jedinicom istraživanja postaje tekst. Osim načina i načela strukturiranja, istražuje se i uporaba tekstova u komunikaciji. Predmetom analize postaju neknjiževni tekstovi.⁹

⁶ de Beaugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 31-32.

⁷ Isto, 35-39.

⁸ Isto, 41.

⁹ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 1.

3. TEKSTNE VRSTE

U komunikaciji je tekst organiziran po modelu određene tekstne vrste i samo je tako dostupan percepciji pa se termini tekst i tekstna vrsta mogu koristiti sinonimno.¹⁰ U svakome jeziku postoji više izraza za označavanje tekstnih vrsta, neke su vrlo općenite: „Tekstne vrste su skupovi tekstova s određenim zajedničkim svojstvima“¹¹, dok Brinkerova definicija: „Tekstne vrste su konvencionalni obrasci složenih jezičnih radnji koje ujedinjuju tipična kontekstualna (situacijska), komunikacijsko-funkcionalna i strukturna (gramatička i tematska) obilježja“¹², navodi i koja su to svojstva tekstovima zajednička.¹³ Zanimljivo je da za osnovnu jedinicu tekstne vrste u nas još nema ustaljena termina. Za različite vrste uporabnih tekstova naši se autori koriste terminom *žanr* i *tekstna vrsta*. Terminom *žanr* naglašava se veza s tradicijom i načelna jednakost svih organiziranih tekstova, dok se terminom *tekstna vrsta* naglašava različitost samih tekstova i pristupa njihovoj analizi.¹⁴ Tekstne su vrste zapravo obrazac koji sudionicima komunikacije - emitentu i recipijentu - olakšava orijentaciju u konkretnoj situaciji. Lingvistika tekstnih vrsta istražuje njihovu strukturu i funkciju.¹⁵ Predmet analize često su standardizirani uporabni oblici, iako se spektar interesa širi. Naime, prelazi se s pojedinačnih na skupove srodnih tekstnih vrsta, na tekstne vrste iz jednoga tematskoga diskursa, na repertoare tekstnih vrsta u nekim komunikacijskim područjima (politici, novinarstvu) i sl.¹⁶ Važno je naglasiti i da se tekstnim vrstama ne bavi samo lingvistika teksta već se nje dotiču i retorika, stilistika, pragmatika, analiza diskursa, analiza konverzacije, teorija žanra i funkcionalna lingvistika.¹⁷

¹⁰ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 6.

¹¹ Hartmann, Peter. 1964. Text, Texte, Klassen von Texten. *Bogawus. Zeitschrift für Literatur, Kunst und Philosophie*, 23.

¹² Brinker, Klaus. 1992. *Linguistische Textanalyse. Eine Einführung in Grundbegriffe und Methoden*, 132. Berlin.

¹³ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 3.

¹⁴ Isto, 3.

¹⁵ Isto, 3.

¹⁶ Isto, 3.

¹⁷ Isto, 6.

3.1. KLASIFIKACIJA TEKSTNIH VRSTA

Kada se govori o klasifikaciji tekstnih vrsta, ne misli se na konkretne tekstove, nego na njihove prototipove. Na osnovi nekog obilježja oni se svrstavaju u klase. Kod svake su klasifikacije bitni kriteriji na kojima se klasifikacija zasniva. Brojni su pokušaji klasificiranja tekstnih vrsta na osnovi različitih obilježja, a polazišta im, primjerice, mogu biti: domena, funkcija, medij, status, sadržaj, situacija. Isenberg, nezadovoljan ovakvom klasifikacijom, predlaže znanstvenu i univerzalnu tipologiju teksta koja bi bila homogena, disjunktivna, striktna i iscrpna. Homogenost je najvažniji kriterij, a klasifikacija bi obuhvaćala: gnosogene, kopersonalne, ergotropne, kalogene tekstove i sl.¹⁸ Kriteriji mogu biti i strukturalni, od njih polaze klasifikacije nastale u ranijim fazama tekstne lingvistike, ili pragmatički, obuhvaćaju situacijske ili funkcionalističke klasifikacije. Funkcionalističke klasifikacije polaze od kriterija komunikacijske svrhe. Najpoznatija je Searleova funkcionalistička klasifikacija. Osnovu njegove klasifikacije, koja obuhvaća pet tipova, čini govornikova namjera. Tipovi su: asertivi (reći kako stvari stoje), direktivi (navesti ljude da nešto učine), komisivi (obvezati sebe da nešto učinimo), ekspresivi (izraziti osjećaje i stavove) i deklarativi (promijeniti svijet).¹⁹ Tekstne vrste u hrvatskome jeziku također su klasificirane po Searleovih pet tipova.²⁰

3.1.1. ASERTIVI

Ilokucijska je namjera asertiva iskazati kako stvari stoje, smjer djelovanja ide od riječi prema svijetu, tj. sadržaj iskaza mora se poklapati sa „stanjem stvari koje u svijetu postoji neovisno o iskazu“²¹, a psihički je stav pošiljaoca njegovo vjerovanje u istinitost sadržaja iskaza. Asertivne se tekstne vrste mogu svrstati u četiri skupa: tekstne vrste s osnovnom funkcijom informirati, primjerice, *autobiografija*, *deklaracija*, *dnevnik*, *horoskop*, *izvještaj*, *uvodna riječ* i sl., tekstne vrste s osnovnom funkcijom eksplicirati, primjerice, *doktorat*, *esej*, *intervju*, *recenzija* i sl., tekstne vrste s osnovnom funkcijom orijentirati/registirati, primjerice, *adresa*, *kalendar*, *jelovnik*, *popis*, *vozni red* i sl.,

¹⁸ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 57-58.

¹⁹ Isto, 59-60.

²⁰ Isto, 66.

²¹ Searle, John/Vanderveken, D. 1985. *Foundations of illocutionary logic*, 92. Cambridge

tekstne vrste s osnovnom funkcijom animirati, primjerice, *anegdota, izreka, vic, šala* i sl.²²

3.1.2. DIREKTIVI

Ilokucijska je namjera direktiva želja da se druge ljude navede na neku radnju (utjecaj na ponašanje) ili na preuzimanje stava (utjecaj na mišljenje), smjer djelovanja je od svijeta prema riječima (svijet se treba prilagoditi riječima), a psihički je stav pošiljaoca htijenje da adresat učini ili ne učini neku radnju. Dijelimo ih na tekstne vrste s osnovnom funkcijom reći adresatu da učini *x*, a adresat pritom nema mogućnost izbora i na tekstne vrste s osnovnom funkcijom reći adresatu da učini *x*, ali adresat sam odlučuje o tome hoće li to učiniti. U prvu skupinu ubrajamo: *ček, kućni red, naredbu, zapovijed, opomenu, pravilnik, zabranu*. Drugu skupinu dijelimo na tri podskupine. U prvu podskupinu ubrajamo: *anketni list, govor, zamolbu, upit, reklamaciju, oglas, plakat*. U drugoj podskupini nalaze se tekstne vrste s funkcijom savjetovati, tj. reći adresatu kako da učini *x*, a *x* ide adresatu u prilog, a to su: *konzultacija, naputak, uputa, recept, prijedlog*. Treću podskupinu čine tekstne vrste s funkcijom zadati adresatu kognitivni problem: *križaljka, kviz, pitalica, zagonetka*.²³

3.1.3. KOMISIVI

Komisivi su tekstna vrsta čija je ilokucijska namjera obvezati pošiljaoca na radnju ili ne-radnju. Smjer djelovanja ide od svijeta prema riječima, a psihički se stav pošiljaoca sastoji u njegovoj namjeri da učini neku radnju. Razlikuju se unilateralne i bilateralne tekstne vrste. U unilateralne tekstne vrste (obligativne) ubrajaju se: *dozvola, garantni list, prisega, zakletva*. U bilateralne tekstne vrste ubrajaju se: *klauzula, sporazum, predugovor, ugovor*.²⁴

²² Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 69-71.

²³ Isto, 71-73.

²⁴ Isto, 73.

3.1.4. EKSPRESIVI

Izražavanje stava prema nekome/nečemu ilokucijska je namjera ekspresiva, smjer djelovanja nema jer je on pretpostavljen u iskazu, a psihički je stav pošiljaoca različit. S obzirom na njihovu usmjerenost razlikuju se altercentrirane i egocentrirane tekstne vrste. Altercentrirane tekstne vrste dijele se još na: tekstne vrste s osnovnom funkcijom uspostaviti ili održati kontakt - *čestitka, govor, posveta, zdravica* i sl. i na tekstne vrste s osnovnom funkcijom dati do znanja negativni stav prema nekome/nečemu - *trač, prosvjed, rugalica, ukor* i sl. Egocentrirane tekstne vrste podrazumijevaju tekstne vrste s osnovnom funkcijom dati oduška osjećajima - *jadikovka, žalovanje, tugovanje, samokritika* i sl.²⁵

3.1.5. DEKLARATIVI

Ilokucijska namjera iskazivanja deklarativa sastoji se u izazivanju promjene kreirajući novu stvarnost. Pravac je djelovanja dvosmjernan, a psihički je stav pošiljaoca irelevantan. Ovim se tekstnim vrstama reguliraju socijalni odnosi, stvara se nova realnost. Po definiciji zahtijevaju izvanjezičnu instituciju i time se razlikuju od tekstova ostalih tipova. Dijelimo ih na: tekstne vrste s osnovnom funkcijom dokazati/regulirati status/kompetenciju osoba - *članska iskaznica, diploma, domovnica, indeks, osobna karta, ulaznica* i sl. i na tekstne vrste s osnovnom funkcijom dokazati status objekta / stvoriti stanje stvari - *deklaracija, zadužnica, račun, oporuka*.²⁶

²⁵ Isto, 73-74.

²⁶ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 74-75.

3.2. ELEMENTI ANALIZE

Za empirijske je analize tekstnih vrsta karakteristično da se ne analiziraju uvijek po jednom te istom modelu jer analize imaju različite ciljeve - deskriptivne, didaktičke, kulturološke - koji određuju i dubinu same analize. I same su tekstne vrste tvorevine vrlo različite strukturalne, tematske i jezične složenosti, što također uvjetuje detaljnost analize. Osim toga, o proizvodnji i recepciji tekstova i tekstnih vrsta, još uvijek se ne zna dovoljno, a ni o metodama analize još nije postignut konsenzus, ali ipak u teorijskim se radovima kao i u empirijskim analizama ponavljaju njihova izvanjezična i jezična obilježja: interakcijsko-situacijski kontekst, funkcija, sadržaj/tema, makrostruktura i mikrostruktura (leksičko-gramatička razina). Ta obilježja čine kanon današnje analize tekstnih vrsta, najčešće se polazi od makrorazine prema mikrorazini, a ako je težište na aspektima mikrorazine, promatra se njihova funkcija u građenju teksta i njegova smisla. Iako se ovi aspekti teksta promatraju odvojeno, treba imati na umu da je tekst jedinstvena cjelina, čiji elementi istovremeno mogu imati više funkcija na različitim razinama. Analizirajući tekst, postajemo njegovi recipijenti i procjenjujemo njegovu kvalitetu.²⁷

3.2.1. INTERAKCIJSKO-SITUACIJSKI KONTEKST

Tekstne su vrste određene situacijom i interakcijskim okvirom. Kao i svako iskazivanje, one mogu utjecati na informiranost, htijenje ili sustave vrednovanja adresata. Situacija u užem smislu obuhvaća emitenta i recipijenta, a u širem smislu domenu, mjesto, vrijeme i medij komunikacije.²⁸

²⁷ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 45.

²⁸ Isto, 46.

3.2.2. FUNKCIJA

Pojam funkcije obuhvaća svrhovitost teksta, intenciju ili komunikacijsku namjeru koja je producenta navela da ga ostvari, a koja se recipijentu nastoji prenijeti korištenjem komunikacijskih i jezičnih konvencija. Da bi se odredila funkcija teksta, ključni su kontekstualni indikatori, primjerice, medij, situacija, domena i sl.²⁹

3.2.3. STRUKTURA

Struktura zapravo označuje makrostrukturu, tj. kompozicijsku shemu. Tekstovi mogu biti strukturirani i nestrukturirani. Strukturirani se tekst sastoji od tri dijela - uvoda, središnjeg dijela i završetka. Potpuno konvencionalizirane tekstne vrste moraju se realizirati potpuno, tj. sa svim svojim dijelovima, dok neke druge imaju fakultativne segmente (omogućuju emitentu izbor između potpunoga i modificiranoga tekstnoga obrasca), pa su moguće i u maksimalnoj i u minimalnoj varijanti. Upravo makrostruktura pokazuje koji su segmenti za neku tekstnu vrstu konstitutivni, a koji su fakultativni. Nestrukturirani tekstovi nemaju uvoda i završetka. Tekstne se vrste, također, razlikuju i po tome koliko je fleksibilan redosljed njihovih segmenata. Za tekstove je karakteristična i njihova arhitektonika, tj. vanjski oblik koji omogućava bolju organizaciju i razumijevanje teksta.³⁰

3.2.4. SADRŽAJ/TEMA

Svaki tekst, pa i svakodnevni govor, mora imati neku temu. Temu možemo razumijeti kao sadržajnu jezgru teksta. Emitent temu može signalizirati u naslovu ili u nekoj rečenici ili recipijent do nje može doći sažimanjem sadržaja primijenjujući svoje enciklopedijsko znanje. To vrijedi za politematske i duže tekstove, dok male forme (ispričnica, posveta) nisu problematične jer su povezane s jednom temom, monotematski su tekstovi. Tema određuje izbor leksika. Postoje tri osnovna načina razvijanja teme - deskriptivno, narativno i argumentativno. Tema se razvija

²⁹ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 47.

³⁰ Isto, 48-50.

deskriptivno ako se u tekstu opisuju događaji, postupci, predmeti ili živa bića. Narativno se tema razvija ako se radi o konstrukciji jedinstvenoga događaja u koji je i sam govornik uključen na neki način. Uključuje li tema obrazlaganje ili opravdavanje neke teze, odnosno uvjeravanje nekoga u nešto, radi se o argumentativnome razvijanju teme.

3.3. KONSTITUTIVNA NAČELA

Otkako se lingvistika okrenula nadrečeničnim strukturama, na pitanje o naravi teksta odgovaralo se na različite načine jer nije uvijek jasno koje oblike teksta možemo nazvati tekstnom vrstom. I danas je aktualan de Beaugrande i Dresslerov kriterij iz 1981. godine. Njihov se kriterij sastoji od konstitutivnih i regulativnih načela. Konstitutivni su kriteriji kohezija, koherencija, intencionalnost, prihvatljivost, informiranost, situativnost i intertekstualnost. Ti kriteriji određuju i proizvode komunikaciju tekstovima.³¹

Od konstitutivnih se kriterija samo kohezija i koherencija odnose na jezičnu strukturu teksta³², dok su ostali kriteriji - intencionalnost, prihvatljivost, informiranost, situativnost i intertekstualnost - usmjereni na korisnike.³³

3.3.1. KOHEZIJA

„Kohezija podrazumijeva povezivanje komponenata površinske strukture teksta gramatičkim sredstvima i odnosi se na formalna vezna sredstva.“³⁴ Kohezija se temelji na gramatičkim međuovisnostima jer su sastavnice površinske strukture ovisne jedna o drugoj zbog gramatičkih oblika i konvencija.³⁵ Najčešće spominjana kohezivna sredstva jesu ponavljanje izraza - rekurencija (ponavljanje istog jezičnoga izraza u sljedećim rečenicama), supstitucija (ponavljanje sadržajno povezanim izrazom), pronominalizacija (ponavljanje sadržajno praznim riječima, npr. zamjenicama),

³¹ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 6-7.

³² Isto, 7.

³³ Isto, 11.

³⁴ Isto, 7.

³⁵ de Beaugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 14.

paralelizam (ponavljanje struktura), elipsa (izostavljanje struktura), metakomunikacija, glagolsko vrijeme i način i konektori.³⁶

3.3.2. KOHERENCIJA

Pod koherencijom se podrazumijeva smislenost teksta, logičko-semantička povezanost među rečenicama. Kao sredstva koherencije de Beaugrande/Dressler spominju različita znanja, primjerice, statističke podatke o nekom konceptu (okvire) i znanja o stereotipnom odvijanju radnji ili događaja (prizore), kao i uzročne i vremenske odnose (kauzalnost i temporalnost).³⁷ „Tekst „ima smisla“ jer unutar znanja postoji „kontinuitet smisla“, koji se aktivira putem nekoga teksta. „Besmislen tekst“ je tekst u kojem recipijenti ne mogu otkriti takav kontinuitet. Taj kontinuitet smisla definirat ćemo kao temelj koherencije.“³⁸

3.3.3. INTENCIONALNOST

S jedne strane intencionalnost uključuje emitentovu namjeru da proizvede kohezivan i koherentan tekst, a s druge recipijentovo prihvatanje toga teksta. U širem smislu intencionalnost obuhvaća sva sredstva kojima se emitent koristi da bi kroz tekst realizirao svoje namjere.³⁹

3.3.4. PRIHVATLJIVOST

Kriterij prihvatljivosti odnosi se na recipijentov stav, on očekuje kohezivan i koherentan tekst koji je za njega koristan.⁴⁰ U slučaju da recipijent dovodi u pitanje prihvatljivost, komunikacija postaje otežana.⁴¹

³⁶ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 7.

³⁷ Isto, 9-10.

³⁸ de Baugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 101-102.

³⁹ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 11.

⁴⁰ Isto, 11.

⁴¹ de Baugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 20.

3.3.5. INFORMIRANOST

Informiranost označuje količinu novoga i neočekivanoga u tekstu. Povezana je s vjerojatnošću pojave nekog elementa u tekstu, što ovisi o recipijentovu predznanju.⁴² Svaki je tekst na neki način informativan. Niska informiranost ometa komunikaciju jer uzrokuje dosadu, a može dovesti i do odbijanja teksta.⁴³

3.3.6. SITUATIVNOST

Kriterij situativnosti odnosi se na čimbenike koji neki tekst čine relevantnim za određenu komunikacijsku situaciju.⁴⁴

3.3.7. INTERTEKSTUALNOST

Kriterij intertekstualnosti odnosi se na one čimbenike koji uporabu nekoga teksta čine ovisnom o spoznaji ranije prihvaćenih tekstova. U tekstnim vrstama poput parodije ili kritike autor teksta mora u obzir uzimati prijašnji tekst, a i recipijentu taj tekst mora biti poznat.⁴⁵

3.4. REGULATIVNA NAČELA

Regulativnim se načelima, efikasnošću, efektivnošću i primjerenošću, tekstovi ne definiraju nego se kontroliraju.⁴⁶ Načelo efikasnosti povezano je sa što manjim ulaganjem napora emitenta i recipijenta pri korištenju tekstova. Efektivnost ovisi o tome ostavlja li tekst snažan dojam i stvara li povoljne uvjete za postizanje kakva cilja. Načelo primjerenosti zapravo je sklad tekstnog konteksta i načina na koji se zadovoljavaju kriteriji tekstualnosti.⁴⁷

⁴² Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 12.

⁴³ de Baugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 21.

⁴⁴ Isto, 22.

⁴⁵ Isto, 23.

⁴⁶ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 12.

⁴⁷ de Baugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 24.

4. ANALIZA DIREKTIVA

Za analizu direktiva izabrali smo: pravilnik o ocjenjivanju, oglas i uputu o lijeku. Na temelju konstitutivnih i regulativnih načela dokazat ćemo da navedeni tekstovi zadovoljavaju njihove kriterije te da ih možemo smatrati tekstovima te zašto pripadaju direktivama.

4.1. PRAVILNIK O OCJENJIVANJU

Pravilnik pripada prvoj skupini direktiva, a to su tekstne vrste s osnovnom funkcijom reći adresatu da učini x, a adresat pritom nema mogućnost izbora. Neke od definicija pravilnika su: „Pravilnik je dokument koji propisuje pravila i uređuje odnose“⁴⁸, „Pravilnik je pravni akt zasnovan na zakonu koji sadrži ukupnost propisa o načinu kako se trebaju obavljati poslovi“.⁴⁹ Postoji više vrsta pravilnika, ali svima im je zajedničko da sadrže pravila o ponašanju ili obavljanju određene djelatnosti. U ovome ćemo radu analizirati pravilnik o ocjenjivanju. I jedan i drugi pravilnik preuzeli smo s internetskih stranica, pod nazivima: „Pravilnik o načinima, postupcima i elementima vrednovanja učenika u osnovnoj i srednjoj školi“, i „Pravilnik o ocjenjivanju studenata preddiplomskog i diplomskog studija Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli unutar Europskog sustava prijenosa bodova (ECTS)“. Pravilnici pripadaju administrativnome funkcionalnom stilu, a odlikuju ih eksplicitnost, jasnoća, točnost, potpunost, konkretnost itd.

4.1.1. ANALIZA PRAVILNIKA O OCJENJIVANJU PO KONSTITUTIVNIM I REGULATIVNIM NAČELIMA

Svrha je konstitutivnih načela odrediti i proizvesti komunikaciju tekstovima, a ako samo jedno od načela nije zadovoljeno, tekst se smatra nekomunikativnim.⁵⁰ S obzirom na to da je pravilnik napisan da bi ga netko pročitao, kao i svaki drugi tekst, možemo reći da je komunikacija ostvarena.

⁴⁸ Birtić, Matea i dr. 2012. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*, 554. IHJJ. Zagreb.

⁴⁹ <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (pristupljeno 26. kolovoza 2018.)

⁵⁰ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 7.

Kohezija u tekstu zapravo označava veze među elementima teksta, gramatičke ili leksičke spona koje rečenice/iskaze ujedinjuju u tekst.⁵¹ Pravilnik se najčešće sastoji od više stranica teksta i obiluje dugim rečenicama pa u tekstu pravilnika možemo pronaći više kohezivnih sredstava. Česta je u tekstu pronominalizacija, tj. ponavljanje sadržajno praznim riječima, primjerice, *Razinu razvijenosti kompetencija učenika treba provjeravati oblikom u kojem mu njegova teškoća najmanje smeta... / Ako se broj studenata ne može razvrstati zbog jednakog iznosa % konačne ocjene, prednost će ostvariti student koji je ostvario viši % ocjene na završnom ispitu, zatim onaj koji ima viši zbirni % ocjene na kolokvijima*. Zastupljena je i rekurencija, tj. ponavljanje istog jezičnoga izraza u sljedećim rečenicama, primjerice, *Ovim pravilnikom utvrđuju se načini, postupci i elementi vrednovanja... Načine, elemente i postupke vrednovanja...* Pojavljuje se također i parcijalna rekurencija, odnosno primjena istoga materijala riječi, ali se mijenja vrsta riječi, primjerice, *Uspjeh učenika o ocjenjivanju uratka, praktičnoga rada, pokusa, izvođenja laboratorijske i druge vježbe, nastupa, ocjenjuje se temeljem primjene učenikova znanja u izvođenju... / Provjeravanje podrazumijeva procjenu postignute razine kompetencija u nastavnome predmetu ili području i drugim oblicima rada u školi tijekom školske godine. / Učitelji/nastavnik može na početku nastavne godine... Zastupljeno je i ponavljanje struktura, tj. paralelizam, primjerice, *Vrednovanje je sustavno prikupljanje... / Praćenje je sustavno uočavanje...* Dvije su vrste referiranja, egzoforično (izvantekstualno referiranje, referiranje na nešto iz „vanjskoga“ svijeta) i endoforično (referiranje na jedinice u tekstu). Endoforično se referiranje ostvaruje *kataforom* (referiranje na jedinicu u tekstu koja slijedi), *anaforam* (referiranje na jedinicu u tekstu koja prethodi) i *homoforam* (samospecificirajuće referiranje na jednu i samo jednu jedinicu koja ima smisao u kontekstu).⁵² U tekstu pronalazimo anaforu, primjerice, *Ispit se održava u zadanom vremenu. Ako ispitivač prekorači to vrijeme student ima pravo odbiti odgovor na postavljeno pitanje*. Što se glagolskih vremena tiče, najzastupljeniji je prezent, primjerice, *Ovim Pravilnikom utvrđuju se načini, postupci i elementi vrednovanja... Izrazi koji se u ovom pravilniku koriste... Aktivnosti u procesu vrednovanja razvoja učenikovih kompetencija i ponašanja provode učitelji/nastavnici...**

⁵¹ Badurina, Lada. 2008. *Između redaka, studije o tekstu i diskursu*, 58. Hrvatska sveučilišna naklada. Izdavački centar Rijeka. Zagreb - Rijeka.

⁵² Štrkalj Despot, Kristina. 2008. *Tekstna kohezija u hrvatskoj srednjovjekovnoj drami*. Odjel za kroatistiku i slavistiku. Zadar. 66-67.

https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=51907 (pristupljeno 26. kolovoza 2018.)

Načelo koherentnosti odnosi se na ono što slušatelj/čitatelj prepoznaje u jezičnoj obavijesti i što je nužno za njezinu interpretaciju. Upućuje na diskurs, na jezične, ali i izvanjezične okolnosti u kojima se neki iskaz i/ili tekst pojavljuje.⁵³ Naziv „pravilnik“ govori nam da se radi o tekstu koji donosi neka pravila i to je ono što možemo zaključiti na temelju vlastita iskustva. Postoji više vrsta pravilnika, iz različitih područja, ali jasno nam je da iako se oni razlikuju, svi donose neka određena pravila po kojima treba postupati. Koherenciju u pravilniku o ocjenjivanju, ali i u drugim vrstama pravilnika, možemo prepoznati u ponavljanju izraza, primjerice, svaki odlomak počinje jednako – *Članak 1., Članak 2., Članak 3...* Iako je ponavljanje izraza i kohezivno načelo, to ponavljanje pomaže da nam se u umu ureže slika pa i na pomisao pravilnika sjetimo se kako on otprilike izgleda, što nam omogućuje bolju interpretaciju. Jedinstvenost teme također nam pomaže u interpretaciji jer od teme koja je predstavljena naslovom rijetko se odstupa. Iako je to jednolično i monotono, uklonjena je mogućnost nesporazuma i višeznačnoga tumačenja.⁵⁴

Načelo intencionalnosti uključuje i emitenta i recipijenta. Emitentova je namjera proizvesti kohezivan i koherentan tekst, a recipijent ga mora biti spreman prihvatiti. Emitent se pritom koristi svim sredstvima da bi kroz tekst realizirao svoje namjere. Već smo rekli da je tekst pravilnika jednoličan i monoton, u njemu se ne javlja ništa što bi recipijentu odvratilo pozornost s teme kojom se pravilnik bavi, neko preneseno značenje ili pojmovi koji nisu neophodni za samu obavijest. Pravilnik sadrži isključivo ono što je potrebno za jednoznačno prenošenje poruke.

S obzirom na to da je pravilnik o ocjenjivanju tekst koji ćemo čitati ako nas zanimaju njegova pravila, recipijent nema razloga ne prihvatiti taj tekst ako je on kohezivan i koherentan jer donosi pravila koja mi moramo prihvatiti i poštivati ih.

Informiranost označuje količinu novoga i neočekivanoga u tekstu. Iako pretpostavljamo da pravilnik donosi određena pravila, ono što je novo upravo su sama ta pravila koja se razlikuju od pravilnika do pravilnika, ovisno o djelatnosti ili području koje pravilnik obuhvaća.

Situativnost podrazumijeva da je neki tekst relevantan u određenoj situaciji. Tako ćemo se pravilnikom o ocjenjivanju najčešće koristiti, primjerice, na početku školske/akademske godine, prije pisanja ispita ili u vrijeme zaključivanja ocjena.

⁵³ Badurina, L., *Između redaka, studije o tekstu i diskursu*, 59.

⁵⁴ Petrović, Bernardina. 2012. *Tekstom o tekstu: zbornik studentskih radova s kolegija Tekstna lingvistika*, 38. Ur. Petrović, Bernardina. FF PRESS. Zagreb.

Načelo intertekstualnosti odnosi se na one čimbenike koji uporabu nekog teksta čine ovisnom o ranijoj spoznaji prihvaćenih tekstova.⁵⁵ Ako smo se već koristili nekim pravilnikom, upoznati smo s njegovom formom/izgledom, bit će nam lakše kad se budemo koristili pravilnikom o ocjenjivanju je uglavnom svi pravilnici imaju istu formu/izgled. Čim pomislimo na pravilnik, iako možda do sad nismo čitali pravilnik o ocjenjivanju, u glavi nam se stvori slika pravilnika jer smo se s kojim od pravilnika već koristili.

Regulativna su načela efikasnost, efektivnost i primjerenost. Načelo efikasnosti podrazumijeva što manje ulaganja napora emitenta i recipijenta pri korištenju tekstova. Pravilnik o ocjenjivanju ima više stranica, odnosno puno teksta, ali njegova se efikasnost očituje u jednostavnim rečenicama. Ne moramo uložiti puno napora da bismo razumjeli rečenice, iako one znaju biti dosta dugačke, tj. u njima ima puno nizanja i uvrštavanja, što je karakteristika složenih rečenica, primjerice, *Rad studenata na predmetu prati se, vrednuje i ocjenjuje tijekom nastave i na dva redovita i dva popravna ispitna roka završnog ispita, sukladno studijskom programu. / Ako je programom predmeta/kolegija predviđena provjera znanja pisanjem kolokvija (v. prethodne točke ovog čl.), tada od 0 do 30% ocjene tijekom nastave nositelj kolegija sam raspoređuje i oglašava preko web stranice kolegija, a može koristiti različite oblike provjere. / Pod usmenim provjeravanjem podrazumijevaju se svi usmeni oblici provjere postignute razine kompetencija učenika koji rezultiraju ocjenom. Usmeni se oblici provjere provode kontinuirano tijekom nastavne godine, u pravilu poslije obrađenih i uvježbanih nastavnih sadržaja.*

Načelo efektivnosti povezano je s povoljnim uvjetima za postizanje cilja. Pravilnik o ocjenjivanju nećemo čitati ako nas pravila iz njega ne zanimaju. To će načelo biti ispunjeno, primjerice, ako učitelj/nastavnik/profesor pročita pravilnik prije sjednice na kojoj će tema biti ocjenjivanje ili ako roditelj prije roditeljskog sastanka pročita pravilnik jer želi učitelja/nastavnika/profesora pitati nešto o ocjenjivanju.

Ako smo zadovoljili sva nabrojana načela, time je onda i zadovoljeno načelo primjerenosti, a najviše je povezano s načelom prihvatljivosti. Važno je da pravilnik o ocjenjivanju bude prihvaćen i upotrijebljen na primjereni način, u situaciji koja zahtijeva, primjerice, znanje iz toga pravilnika, a ne u situaciji koja nije povezana s ocjenjivanjem ni sadržajem toga pravilnika.

⁵⁵ de Baugrande, R. A., Dressler, W. U., *Uvod u lingvistiku teksta*, 23.

4.1.2. ANALIZA PRAVILNIKA O OCJENJIVANJU PO ELEMENTIMA ANALIZE TEKSTNIH VRSTA

Interakcijsko-situacijski kontekst, funkcija, sadržaj/tema, makrostruktura i mikrostruktura obilježja su koja čine kanon današnje analize tekstnih vrsta i po kojima ćemo analizirati pravilnik o ocjenjivanju.

U užem smislu interakcijsko-situacijski kontekst obuhvaća odnos emitenta i recipijenta. Pravilnik o ocjenjivanju nije pisan nekoj određenoj osobi, ali ipak je napisan da bi ga netko pročitao, upućen je široj publici, što znači da, kao i tekstovi kojima emitent i recipijent održavaju odnos, također proizvodi komunikaciju. U tome je slučaju emitent autor pravilnika, a recipijentata je više i to su: učenici, studenti, učitelji, nastavnici, profesori, roditelji ili bilo tko tko se pravilnikom koristi. Pravilnici se, općenito, pišu da bismo imali uređene društvene odnose.

Paul Grice okvire je uspješne komunikacije formulirao u komunikacijskim maksimama koje se odnose na: pravu mjeru informativnosti iskazivanja (maksima kvantitete), istinitost (maksima kvalitete), relevantnost (maksima relevancije) i način komuniciranja (maksima modaliteta).⁵⁶ To bi značilo da se od pravilnika o ocjenjivanju očekuje da bude informativan, relevantan, odnosno da iznosi važne i istinite činjenice te da je napisan jasno i u skladu s normama hrvatskoga jezika.

Pojam funkcije obuhvaća svrhovitost teksta, intenciju ili komunikacijsku namjeru koja je producenta navela da ga ostvari, a koja se recipijentu nastoji prenijeti korištenjem komunikacijskih i jezičnih konvencija.⁵⁷ Pravilnik o ocjenjivanju napisan je kako bi recipijenti bili upućeni o pravilima prilikom ocjenjivanja, a u tome emitentu pomažu tekstualni i kontekstualni indikatori. U tekstualne indikatore ubrajamo eksplicitne rečenice, određene priloge i čestice, način razvijanja teme, dok u kontekstualne indikatore ubrajamo mjesto teksta u širim jezičnim okvirima, medij, situaciju, domenu i sl.⁵⁸ Najčešće se u pravilniku o ocjenjivanju koriste glagoli s funkcijom zahtijevanja ili sintagme, primjerice, *biti dužan - ... kolokvij se poništava i nastavnik je dužan ponoviti kolokvij... / Roditelj je dužan redovito dolaziti na roditeljske sastanke i individualne informativne razgovore s razrednikom*. Pravilnik o ocjenjivanju ima funkciju direktiva, njime se zahtijeva od adresata da poštuje njegova pravila.

⁵⁶ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 46.

⁵⁷ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 47.

⁵⁸ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 47.

Što se makrostrukture tiče, pravilnik o ocjenjivanju strukturirani je tekst. U uvodnome se dijelu nalazi ime ustanove koja je pravilnik donijela i naslov pravilnika, središnji se dio sastoji od više članaka koji su odvojeni rednim brojem, dok se u završnome dijelu nalazi datum izdavanja pravilnika, ime odgovorne osobe i mjesto gdje se pravilnik može pronaći. Pravilnik o ocjenjivanju potpuno je konvencionalizirana vrsta i mora se realizirati sa svim svojim dijelovima.

Mikrostruktura se odnosi na leksičko-gramatičku razinu. Za pravilnik o ocjenjivanju postoji tipični jezični obrazac, pisan je u ustaljenu, čvrstom slijedu i ima vrlo sličnu formu kao i ostali pravilnici. Već smo naveli da pravilnici pripadaju administrativnome stilu pa u njima i nalazimo lekseme karakteristične za taj stil, primjerice, *članak, stupa na snagu, prilikom vrednovanja i ocjenjivanja* i sl.

U samom naslovu pravilnika o ocjenjivanju možemo prepoznati njegovu temu. Ta nas tema prati kroz cijeli pravilnik i odstupanja od nje su rijetka.

4.2. OGLAS

Oglas pripada drugoj vrsti direktiva, onoj s osnovnom funkcijom reći adresatu da učini x, a adresat sam odlučuje o tome hoće li to učiniti. S obzirom na to da tu drugu skupinu dijelimo na tri podskupne, oglas pripada prvoj skupini. Rječnička je definicija oglasa: „Oglas je javna obavijest namijenjena većem broju ljudi.“⁵⁹ Nada Ivanetić u svojoj knjizi *Uporabni tekstovi* govori o tome da se u Hrvatskoj za oglas kojim se u novinama informira o slobodnim radnim mjestima koristi izraz *natječaj*, iako se javlja i izraz oglas jer postoji razlika između radnih mjesta za koja se obvezno raspisuje natječaj i koja se samo oglašavaju. Oglas se u Anićevu rječniku (1998.) definira kao *javna usmena ili pisana obavijest namijenjena informiranju većeg broja ljudi*, dok je *natječaj postupak i tekst kojim se otvara mogućnost dobivanja posla, kupnje ili dobitka materijalnih dobara i sl.*⁶⁰ „Oglasi ne pripadaju diskursu tiska - ne izražavaju stavove tog medija, nisu proizvod novinara i uredničke politike nego im je medij tek podrška i ima posredničku ulogu.“⁶¹ U nastavku ćemo analizirati nekoliko oglasa (oglas o

⁵⁹ Birtić, Matea i dr. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*, 432.

⁶⁰ Anić, Vladimir. 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Novi liber. Zagreb.

⁶¹ Brdar, Mario i dr. 2009. *Lingvistika javne komunikacije: Sociokulturni, pragmatički i stilistički aspekti*, 72. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera. Zagreb - Osijek.

prodaji/kupnji stanova, automobila i namještaja i oglas za radno mjesto) iz *Butige*⁶², najvećeg oglasnika Istre i Kvarnera te s internetskog portala *Oglasnik.hr*.⁶³

4.2.1. ANALIZA OGLASA PO KONSTITUTIVNIM I REGULATIVNIM NAČELIMA

Iako su oglasi na temelju kojih analiziramo male forme koje nemaju puno teksta i ne obiluju kohezivnim sredstvima, to ne znači da ne možemo pronaći nijedno od njih i da ne zadovoljavaju načelo kohezije. Zastupljena je parcijalna rekurencija, primjerice, *Frizerku s iskustvom traži muški frizerski salon. / Tražimo veći broj kuhara, spremačica, pomoćnih radnika, prednost znanju njemačkoga jezika za odlazak u Njemačku*. Česta je i elipsa, primjerice, u naslovu oglasa piše *Prodaja/Kupnja*, ispod naslova nalaze se oglasi koji ne započinju rečenicu s *Prodajem/Kupujem...* nego s nazivom mjesta, te opisom stana, primjerice, *Fažana, odličan, renoviran stan, 200 m od centra... / BMW 1 120 D, 2005. godišće...* Naslovi oglasa specifičniji su od, primjerice, naslova u novinama ili knjigama, ali za oglase je to uobičajeno. Kratki su i jednostavni, a često se sastoje od samo jedne riječi. Što se glagolskoga vremena tiče, najzastupljeniji je prezent zato što emitent traži recipijenta u sadašnjosti, a od glagolskih lica najviše se rabi 3. lice jednine i 1. lice množine, primjerice, *Tražimo manju uređenu kuću ili stan... / Kupujemo više nekretnina za poznate ruske i skandinavske kupce... / Autopraonica traži mehaničara i pomoćnog radnika s radim iskustvom...* Od vrsta riječi najviše ima opisnih pridjeva jer se njima opisuju stanovi, kuće, automobili ili osobine u oglasima za posao, primjerice, *očuvana komoda, povoljna kutna garnitura, starinski lusteri, ugradbeni ormar* i sl. Također, ima i imenica, ali u manjoj mjeri od opisnih pridjeva, primjerice, *ogledalo za hodnik, ormar s elementom i ladicom* i sl.⁶⁴ Česti su i brojevi jer se na kraju svakoga oglasa nalazi telefonski broj osobe koja je objavila oglas, ali pojavljuju se i kada se govori o cijenama i kvadraturi kuća, stanova, auta ili prijeđenim kilometrima. Primjerice, *Tražimo konobaricu za rad u pizzeriji. 098/918-2291 /*

⁶² Najveći oglasnik Kvarnera i Istre *Butiga*, 14. lipnja 2018, broj 1225, 2. kolovoza 2018., broj 1232

⁶³ <https://www.oglasnik.hr/> (pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

⁶⁴ U primjerima *ogledalo za hodnik* i *ormar s elementom i ladicom* možemo primijetiti nesročni atribut, tj. atribut koji se ne slaže s imenskom riječi uz koju stoji.

Crikvenica, centar, stan, 84², mogućnost nadogradnje. 091/555-8894 / AUDI 80 2.0 B, 2006. g., reg. 02/2018.⁶⁵, u jako dobrom stanju, 6.900 EUR. 091/529-7137.⁶⁶

Oglas je gramatički nepotpun prikaz, ali na temelju vlastita iskustva možemo ga pravilno i u potpunosti interpretirati.⁶⁷ Primjerice, *Barbariga, 45 m², velika lođa, 2. kat, izuzetno kvalitetno opremljen, parking mjesto, 59.000 EUR. Hot Corner. 098/224-305 / Ogledalo, 34x174, smeđi, drveni okvir, 190 kn; 051/257-718, 091/982-8650 / CHEVROLET CRUZE LS, 2011. g., 144.000 km, 34. 276 kn. 098/923-8069.* Upravo je interpretiranje na temelju vlastita iskustva važno da bi se načelo koherencije ostvarilo.

Postoje različite vrste oglasa jer svatko traži ono što ga zanima. Emitentova je namjera da taj oglas bude kohezivan i koherentan, a takva će ga i recipijent prihvatiti. Zanima li nas, primjerice, kupnja kuće, čitat ćemo oglase o prodaji kuće i kada nađemo odgovarajući oglas, javit ćemo se na njega te na taj način zadovoljiti i načelo intencionalnosti i načelo prihvatljivosti.

Načelo informiranosti vrlo je važno jer se na taj način privlači pažnja recipijenta. S jedne strane tekst mora biti poznat kako bi recipijent znao o čemu se radi, a s druge strane mora biti informativan i zanimljiv kako bi usmjerio recipijentovu pažnju upravo na svoj tekst i na njemu je i zadržao.⁶⁸ To će se načelo najbolje ostvariti u oglasima neuobičajenih naslova. S obzirom na to da je cilj oglasa privući pozornost čitatelja, neobični su naslovi, primjerice *Kupujem auto radio⁶⁹, novi ili kraden / Yugo, u očajnom stanju / Renault 4 zbog hitnosti hitno* i sl., s jedne strane i očekivani.⁷⁰ Također, na internetskim stranicama možemo pronaći savjete o pisanju naslova oglasa, novinskih članaka i sl. U njima se govori da je naslov „prvi utisak“ i da o njemu ovisi hoće li osoba nastaviti čitati baš taj oglas.

Tražimo li posao, prodajemo li ili kupujemo automobil, stan ili namještaj uzet ćemo oglasnik i u njemu tražiti informacije koje nas zanimaju. Na taj način zadovoljit ćemo načelo situativnosti jer taj je oglas relevantan u toj situaciji.

⁶⁵ Prema institutskome pravopisu, između sastavnica nadnevaka piše se bjelina (24. 12. 1998.), ali se u zapisu nadnevaka može koristiti i kosa crta bez bjelina (12/12/2012.) Također, treba izbjegavati pisanje 0 (1. 01.) jer ona je ovdje nepotrebna, ali za administrativni stil je karakteristična.

⁶⁶ U pisanju telefonskih brojeva, prema institutskome pravopisu, koristi se kosa crta bez bjelina, ali i bjelina između druga dva niza brojeva (060/622 226).

⁶⁷ Masnjak, T., Analiza načela tekstualnosti u osobnim oglasima, u: *Tekstom o tekstu – Zbornik studentskih radova s kolegija Tekstna lingvistika*, 46.

⁶⁸ Isto, 47.

⁶⁹ Prema normi hrvatskoga standardnoga jezika *auto-* je vezani leksički morfem i trebao bi se pisati zajedno s riječju *radio - autoradio*.

⁷⁰ <https://www.index.hr/lajk/poster/189502/najsmjesniji-naslovi-auto-oglasa-objavljenih-u-dnevnim-novinama> (pristupljeno 19. kolovoza 2019.)

Oglas je eliptična teksta vrsta bez puno teksta, ali sadrži sve bitne informacije. Ipak, da bismo ga razumjeli važno je poznavanje forme oglasa iz ranijega iskustva, kao i poznavanje oznaka metra kvadratnog (m²) i eura (€) za Oglas koji sadrži te podatke. Primjerice, *Kozala, stan, 82 m², niži kat, dobar pogled, nije agencija, 95.000 €.* 091/531-3332 / *Opatija, Pobri, stan, 60 m², podrum 14 m², parkirno mjesto, prekrasan pogled na Kvarner, potpuno opremljen s aparatima i namještajem, cijena na upit.* 098/330-527.

Što se regulativnih načela tiče, načelo efikasnosti u potpunosti je ostvareno u oglasu jer je on kratak, sažet i jednostavan kako bi se emitent i recipijent što lakše njime koristili, primjerice, *Rijeka, centar ili zapadni dio, stan, 40.000 EUR.* 099/564-7467 / *Kupujem stan u centru. Stanoinvest.* 098/903-3086. / *Kutna garnitura, povoljno.* 098/905-0428. / *Pisanje diplomskih i seminarskih radova, brzo i učinkovito.* 098/186-7365.

Načelo efektivnosti ostvareno je na način da emitent, primjerice, ponudi povoljne cijene, što će recipijentu privući pažnju i na taj će način prihvatiti ponudu iz oglasa.

S obzirom na to da su sva konstitutivna i regulativna načela zadovoljena, načelo primjerenosti samo je dokaz zadovoljavanja tih načela.

4.2.2. ANALIZA OGLASA PO ELEMENTIMA ANALIZE TEKSTNIH VRSTA

Interakcijsko-situacijski je kontekst u oglasima vrlo važan. Emitent je onaj tko piše i objavljuje oglas, a recipijent onaj tko oglas čita i javlja se na njega. Interakcija između emitenta i recipijenta postoji pa je interakcija zadovoljena. Što se situacije tiče, oglasi su aktualni tijekom cijele godine, uvijek netko nešto kupuje/prodaje ili traži posao. Uspješnost komunikacije možemo potvrditi i zadovoljavanjem Griceovih maksima. Oglas je informativan, iznosi istinite informacije, relevantan je, iznosi ono najbitnije i iako možemo pronaći odstupanja od norme hrvatskoga jezika, primjerice, pisanje datuma, upotreba zareza, zatipke, neslaganje riječi u padežima i sl., napisan je jasno i razumljivo.

Pojam funkcije podrazumijeva da autor oglasa želi stvoriti relevantan tekst te ga prenijeti recipijentu. Svrha objavljivanja oglasa je, primjerice, prodati stan, emitent

mora napisati oglas kojim će zainteresirati recipijenta. Vrlo je važno, kao što smo već napisali, da su informacije točne i istinite.

Iako njegova struktura, odnosno dijelovi (početak, središnji dio i završetak) nisu uvijek okom vidljivi, oglas je strukturirani tekst. Svi oglasi koje analiziramo imaju zajednički naslov, primjerice - *STANOVI*, zatim slijede podnaslovi - *PRODAJA, Rijeka i okolica*. Nakon toga svaki oglas za sebe iznosi osnovne informacije, sve u jednom odjeljku - *BELVEDER, stan, 67m², u prizemlju, 2 parkirna mjesta (cca 50m²), 85.000 EUR*, a završni dio sastoji se od telefonskoga broja. Ponekad je telefonski broj vidljivo odvojen od središnjega dijela pa ga možemo smatrati posebnim odjeljkom, a ponekad je sastavni dio središnjega dijela.

Mikrostruktura se odnosi na leksičko-gramatičku razinu. Oglas se sastoji od nekoliko riječi koje nisu povezane u rečenicu, prevladava elipsa, iako ih kroz priču možemo povezati u rečenice, odnosno tekst. Primjerice, ako u oglasu piše: *Komoda, 2 ormarića, očuvana, 400 kn*, u umu možemo složiti rečenicu, npr. *Prodajem očuvanu komodu s dva ormarića po cijeni od 400 kn*.

Oglas pišemo i objavljujemo želimo li nešto kupiti/prodati, zaposliti se i sl. Više je tema oglasa, ali iz samog naslova, primjerice *Prodaja, automobili*, znamo koja je. Ponekad naslov teme uključuje i neke druge mogućnosti osim prodaje, pa tako u nekim oglasima pod naslovom *Prodaja*, u daljenjem tekstu možemo pročitati da je moguća i zamjena automobila ili kuće za zemljište, primjerice *ALFA ROMEO 156 2.4 JTD, 2002. g., full⁷¹ oprema, odličan, moguća zamjena. 098/816-675*.

4.3. UPUTA O LIJEKU

Uputa o lijeku pripada direktivima koji imaju funkciju savjetovati, odnosno reći adresatu kako da nešto učini, a to ide njemu u prilog. Rječnička je definicija upute: „Uputa je pisano objašnjenje o načinu uporabe ili o tome kako što treba napraviti“.⁷² Svi smo se barem jednom u životu susreli s uputom o lijeku i iako ju smatramo izvorom informacija koji nas u određenome trenutku zanima, odnosno onda kada se koristimo

⁷¹ riječ *ful (full)* potječe iz engleskoga jezika, sve češće možemo ju čuti u svakodnevnome govoru: *Ful mi se spava, Bit će ful ljudi*, a označava da je nešto *puno* ili *jako*.

⁷² Birtić, Matea i dr. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*, 830. Zagreb.

nekim lijekom, gotovo ju nikad nismo promatrali kao tekst, ali na temelju kohezivnih i regulativnih načela dokazat ćemo da je ona uistinu tekst.

4.3.1. ANALIZA UPUTE O LIJEKU PO KONSTITUTIVNIM I REGULATIVNIM NAČELIMA

Prvo je vezno sredstvo koje pronalazimo u uputi o lijeku pronominalizacija, primjerice, *Nemojte ga davati drugima / Može im naškoditi... / Možda ćete ju trebati ponovno pročitati*. Česta su također i ponavljanja izraza pa je rekurencija jedno od najzastupljenijih kohezivnih sredstava u ovome tekstu. Primjeri rekurencije su: *Euthyrox tablete, obratite se svom liječniku ili ljekarniku, filmom obložene tablete, odrasli i djeca iznad 10 godina* i sl. Paralelizme, kao i rekurenciju, često nalazimo u uputi o lijeku, primjerice, *Ako bolujete od... / Ako ste imali... / Ako ste zaboravili...* i sl. U uputi o lijeku najčešća je uporaba zapovjednog oblika, odnosno imperativa. Nepridržavanjem danih uputa možemo ugroziti svoje zdravlje pa je imperativom naznačeno ono važno, primjerice, *U slučaju pojave sljedećih nuspojava, odmah prestanite s uzimanjem lijeka te se javite liječniku / Tabletu progutajte uz čašu vode / Sačuvajte ovu uputu / Na crti ispod zapišite datum kada ste otvorili tubu / Nemojte primjenjivati Mupiron mast ako ste alergični na djelatnu tvar ili neki drugi sastojak ovog lijeka* i sl. Da bi se izbjeglo prečesto ponavljanje imperativa, upotrebljavaju se infinitivni oblici, ali u imperativnome značenju, primjerice, *Čuvati izvan dohvata djece / Ovaj lijek se ne smije upotrijebiti nakon isteka roka valjanosti navedenog na pakiranju*.

U uputi o lijeku pišu sve informacije koje su nam potrebne, a i najčešće nam je lijek preporučio liječnik i dao nam osnovne informacije o uzimanju lijeka pa smo i bez čitanja uputa upoznati s dijelom onoga što ćemo ondje pročitati. Već nam to olakšava razumijevanje teksta jer ćemo nove informacije povezati s onim što već znamo i tako zadovoljiti načelo koherencije.

Načelo intencionalnosti i prihvatljivosti možemo promatrati kao neodvojiva načela jer se odnose na sudionike komunikacije. Emitentova je namjera proizvesti kohezivan i koherentan tekst koji će recipijent prihvatiti. U uputi o lijeku vrlo je važno da recipijent taj tekst prihvati i protumači ga na način kako to recipijent očekuje jer, iako je na recipijentu hoće li ga prihvatiti ili ga neće prihvatiti, neprihvaćanjem teksta, odnosno uputa, može ugroziti svoje zdravlje. S obzirom na to da uputa o lijeku sadrži

veliku količinu informacija, emitent je recipijentu olakšao na način da je informacije podijelio u poglavlja.

Važno je da uputa o lijeku sadrži točne informacije. U svakoj uputi o lijeku većina je informacija slična informacijama ostalih uputa o lijeku, ali ipak svaka za sebe sadrži količinu novih informacija. Da bi se korisniku olakšalo korištenje lijeka, uputa o lijeku treba sadržavati dovoljno informacija jer i premalo i previše informacija otežalo bi nam korištenje lijeka.

Uputom o lijeku koristit ćemo se onda kada nam je određen lijek potreban pa je samim time zadovoljeno i načelo situativnosti. Da je tekst upute o lijeku relevantan u određenoj situaciji možemo zaključiti na primjeru obraćanja emitenta recipijentu, *Pažljivo pročitajte cijelu uputu prije nego počnete uzimati ovaj lijek jer sadrži Vama važne podatke*, koji mu se obraća s poštovanjem.

Većina nas se u životu već susrela s uputom o lijeku i osnovne su nam informacije o tom tekstu poznate. Upravo nam to olakšava ponovno korištenje upute o lijeku. Unatoč tomu što ona možda nije ista kao prethodna, već smo upoznati s njezinom strukturom i stekli smo opće znanje o njoj. Na taj smo način zadovoljili i posljednje konstitutivno načelo, a to je načelo intertekstualnosti.

Regulativnim načelima kontroliramo komunikaciju tekstovima. U *Zborniku studentskih radova - Tekstom o tekstu*⁷³ načela efikasnosti i efektivnosti dovedena su u pitanje. Načelo efikasnosti podrazumijeva minimalan napor emitenta i recipijenta pri korištenju tekstova što u uputi o lijeku nije uvijek slučaj s obzirom na veliku količinu informacija. Efektivnost je povezana sa stvaranjem dojma i prikladnih uvjeta da bi se postigao cilj. Iako bi količina informacija mogla biti manja i jezik jednostavniji, puno je latinskih i stručnih izraza - *pseudomonas aeruginosa, klopidogetrel*. Uputa o lijeku podijeljena je na poglavlja koja su naslovljena što nam omogućava manje napora pri čitanju jer možemo čitati samo poglavlja koja izaberemo, primjerice, *Što je Mupiron mast i za što se koristi, Kako primjenjivati Mupiron mast, Moguće nuspojave* i sl. Zadovoljavanjem svih navedenih načela, zadovoljili smo i posljednje načelo, a to je načelo primjerenosti koje povezujemo s načelom prihvatljivosti. Za načelo primjerenosti također je važan i leksik upute o lijeku koji sadrži mnogo stručnih termina. Iako će recipijent teško razumjeti te stručne termine, može se poslužiti uputom o lijeku jer se oni najčešće nalazi u dijelu u kojem se govori o sastavu lijeka, što za

⁷³ str. 162.

recipijenta i nije toliko važno, a i neki su termini u zagradi objašnjeni, primjerice, *ciklosporin ili takrolimus (imunosupresivni lijekovi koji se koriste nakon presađivanja organa ili za liječenje autoimunih bolesti)* i sl.

4.3.2. ANALIZA UPUTE O LIJEKU PO ELEMENTIMA ANALIZE TEKSTNIH VRSTA

Interakcijsko-situacijski kontekst obuhvaća recipijenta, odnosno onoga tko je napisao uputu o lijeku, i emitenta, svakoga tko se tom uputom koristi. Uputom o lijeku koristit ćemo se onda kada nam je potreban određeni lijek i tada će interakcija između emitenta i naš, odnosno recipijenta biti ostvarena. Za uputu o lijeku važno je i zadovoljavanje komunikacijskih maksima Paula Gricea. Očekuje se da uputa o lijeku sadrži dovoljno informativnih podataka koji su istiniti i važni jer bi inače mogli ugroziti recipijentovo zdravlje. A da bi se to ostvarilo način komuniciranja mora biti povoljan za recipijenta, odnosno uputa mora biti jasno napisana.

Funkcija upute o lijeku je savjetovati, odnosno emitentova je namjera pomoći recipijentu pri uzimanju nekoga lijeka. U tome mu pomažu i tekstualni indikatori kojima recipijentu daje do znanja da je važno slijediti upute, a to ostvaruje glagolima *savjetovati, preporučiti i zapovijedati* ili imenicama *savjet, preporuka i zapovijed*.

Uputa o lijeku strukturirani je tekst čija je makrostruktura čvrsta i izražena te nema fakultativnih segmenata. Svaki je dio vrlo važan i skoro sve upute o lijeku imaju jednaku strukturu, primjerice, *1. Što su x i za što se koriste 2. Što morate znati prije nego počnete uzimati x 3. Kako uzimati x 4. Moguće nuspojave 5. Kako čuvati x 6. Sadržaj pakiranja i druge informacije*.

U mikrostrukтури osvrnut ćemo se na sintaksu. U uputi o lijeku zamijetili smo građenje foričkih, anaforičkih i kataforičkih odnosa. Anaforički su odnosi, primjerice, *Ovaj je lijek propisan samo Vama. Nemojte ga davati drugima. Može im naškoditi. / Preporučena početna doza je 10 do 15 mikrograma po kilogramu tjelesne težine dnevno. Zbog toga, vaš liječnik će dozu prilagoditi individualno.* Iako su kataforički odnosi rjeđe zastupljeni, najčešće se pojavljuju na početku upute o lijeku, primjerice, *Sačuvajte ovu uputu. / Što se nalazi u ovoj uputi.* Što se vrsta rečenica tiče, najzastupljenije su uzročne, vremenske, uvjetne i namjerne rečenice, primjerice, *Moguće je da će se infekcija vratiti jer nisu uništeni svi uzročnici. / Ako ste zaboravili primijeniti Mupiron mast, učinite to čim bude moguće. / Obavijestite svog liječnika ako uzimate amiodaron (lijek koji se primjenjuje za liječenje nepravilnog otkucaja srca) jer*

ovaj lijek može imati utjecaj na aktivnost Vaše štitne žlijezde. / Ako ste trudni ili dojite, obratite se svom liječniku ili ljekarniku. / Ne uzimajte dvostruku dozu da biste nadoknadili zaboravljenu tabletu.

Tema svake upute o lijeku jednaka je, kao što im je i cilj jednak. Način razvijanja teme deskriptivan je, odnosno opisuje se postupak uzimanja lijeka i sve vezano uz to.

5. ZAKLJUČAK

Uporabni su tekstovi sastavni dio našega života i pomoću njih održavamo međuljudske odnose kojima mijenjamo svijet oko sebe.⁷⁴

Cilj ovoga rada bio je, na temelju konstitutivnih i regulativnih načela i na temelju elemenata analize teksta, dokazati da su pravilnik o ocjenjivanju, oglas i uputa o lijeku također tekstovi iako nemaju klasičnu formu kao, primjerice, roman. Osim toga, cilj je bio i pokazati zašto ove tekstne vrste pripadaju baš direktivima.

Ilokucijska je namjera direktiva želja da se druge ljude navede na neku radnju (utjecaj na ponašanje) ili na preuzimanje stava (utjecaj na mišljenje) pa zbog toga pravilnik o ocjenjivanju, oglas i uputa o lijeku i pripadaju direktivima. Funkcija pravilnika o ocjenjivanju je reći adresatu da nešto učini, a on nema mogućnost zbora. U oglasu adresat sam odlučuje o tome hoće li to nešto učiniti, a u uputi o lijeku adresatu dani savjet ide u prilog.

Zadovoljavanjem svih konstitutivnih i regulativnih načela te elemenata analize teksta, možemo zaključiti da su i pravilnik o ocjenjivanju i oglas i uputa o lijeku tekstne vrste.

⁷⁴ Ivanetić, N., *Uporabni tekstovi*, 235.

6. LITERATURA

1. Anić, Vladimir. 1998. *Rječnik hrvatskoga jezika*. Novi liber. Zagreb.
2. Badurina, L. 2008. *Između redaka, studije o tekstu i diskursu*. Hrvatska sveučilišna naklada. Izdavački centar Rijeka. Zagreb – Rijeka.
3. Barić, E. i dr. 2005. *Hrvatska gramatika*. Školska Knjiga. Zagreb.
4. Birtić, Matea i dr. 2012. *Školski rječnik hrvatskoga jezika*. IHJJ. Zagreb.
5. Brdar, Mario i dr. 2009. *Lingvistika javne komunikacije: sociokulturni, pragmatički i stilistički aspekti*. Hrvatsko društvo za primijenjenu lingvistiku. Filozofski fakultet Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera. Zagreb - Osijek.
6. de Beaugrande, Robert Alain.; Dressler, Wolfgang Ulrich. 2010. *Uvod u lingvistiku teksta*. Disput d.o.o. za izdavačku djelatnost. Zagreb
7. Glovacki-Bernardi, Zrinjka. 2001. *Uvod u lingvistiku*. ŠK. Zagreb.
8. Ivanetić, Nada. 2003. *Uporabni tekstovi*. Zavod za lingvistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Zagreb.
9. Jozić, Željko i dr. 2013. *Hrvatski pravopis*. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje. Zagreb.
10. Petrović, Bernardina. 2012. *Tekstom o tekstu: zbornik studentskih radova s kolegija Tekstna lingvistika*. Ur. Petrović, Bernardina. FF PRESS. Zagreb.
11. Štrkalj Despot, K., *Tekstna kohezija u hrvatskoj srednjovjekovnoj drami*, 2008.

7. IZVORI

1. Najveći oglasnik Kvarnera i Istre *Bugita*, broj 1225, broj 1232
2. <http://hjp.znanje.hr/index.php?show=search> (pristupljeno 26. kolovoza 2018.)
3. <https://www.oglasnik.hr/> (pristupljeno 27. kolovoza 2018.)

8. PRILOZI

1. PRAVILNIK O NAČINIMA, POSTUPCIMA I ELEMENTIMA VREDNOVANJA UČENIKA U OSNOVNOJ I SREDNJOJ ŠKOLI

(<file:///D:/Faks/Pravilnik%20o%20i%20sš.pdf>)

2. PRAVILNIK O OCJENJIVANJU STUDENATA PREDDIPLOMSKOG I DIPLOMSKOG STUDIJA SVEUČILIŠTA JURJA DOBRILE U PULI UNUTAR EUROPSKOG SUSTAVA PRIJENODA BODOVA (ECTS)

(https://www.unipu.hr/uploads/media/PRAVILNIK_O_OCJENJIVANJU_02.pdf)

FRIZER/KU s iskustvom traži muški frizerski salon u Rijeci. 091/541-5857. 202530

BARBARICA, 45 m², velika loda, 2. kat, izuzetno kvalitetno opremljen, parking mjesto, 59.000 EUR. Hot Corner. 098/224-305. 202996

BELVEDER, stan, 67 m², u prizemlju, 2 parkirna mjesta (cca 50m²), 85.000 EUR. 098/216-156. 202528

TRAŽIMO veći broj kuhara, spremačica, pomoćnih radnika, zidara, tesara, amirača, pomoćnih radnika u građevini, prednost znanju njemačkog i engleskog jezika, za odlazak u Njemačku i Irsku. Nazoviti 064 600 200 (tel. 6,99 kn/min, mob. 8,41 kn/min) (Info lider d.o.o., ZAGREB, OIB: 56193705901, Bleiweisova 33, rek 01 3701194 + 18). 202502

OGLEDALO, 34x174, smeđi, drveni okvir, 190 kn; 051/257-718, 091/982-8650. 2028104

ALFA ROMEO 156 2.4 JTD, 2002. g., full oprema, odličan, moguća zamjena ili kupnja na kredit/rate/kartice; 098/816-675. 202478

FAŽANA, odličan, renoviran stan, 200 m od centra i plaža, 65 m², 2ss, terasa, 3. kat, 112.000 EUR. Hot Corner. 098/224-305. 2028396

CHEVROLET CRUZE LS, 2011. g., 144.000 km, 34.276 kn. 098/923-0809. 202526

KOMODA s 2 ormarica, očuvana, 400 kn. 098/900-4955. 202478

BMW 1 120 D, 2008. g., 123.000 km, reg. god dana, metalic sive boje. 091/549-0471. 202660

RIJEKA, centar ili zapadni dio, stan, 40.000 EUR. 099/564-7467. 202604

KOZALA, stan, 82 m², niži kat, dobar pogled, nije agencija, 95.000 EUR. 091/531-3332. 202708

KUPOJEMO više nekretnina za poznate ruske i skandinavske kupce, ukoliko imate svu dokumentaciju ponudite nekretninu. Nazovite 064 600 200 (tel. 6,99 kn/min, mob. 8,41 kn/min) (Info lider d.o.o., ZAGREB, OIB: 56193705901, Bleiweisova 33, rek 01 3701194 + 18). 2065136

KUPOJEM stan u centru. Stanoinvest. 098/903-3086. 202638

KUTNA garnitura, povoljno. 098/905-0428. 202648

OPATIJA, Pabri, stan, 60 m², podrum 14 m², parkirno mjesto, prekrasan pogled na Kvarner, potpuno opremljen s aparatima i namještajem, cijena na upit. 098/330-527. 2058917

AUTORADIONICA traži mehaničara i pomoćnog radnika s radnim iskustvom, ponude slati na e-mail rino.grlica@gmail.com; 098/216-156. 202525

PISANJE diplomskih i seminarskih radova, brzo i učinkovito. 098/186-7365. 202515

CRIKVENICA, centar, stan, 84 m² mogućnost nadogradnje. 091/555-8894. 2026675

AUDI 80 2.0 B, 93 g., reg. 02/2018., u jako dobrom stanju. 091/529-7137. 2027965

**STANOVI
PRODAJA
Rijeka i okolica**

Uputa o lijeku: Informacija za korisnika

Merck Serono

MERCK

Euthyrox® 100 mikrograma tablete

levotiroksinnatrij

Pažljivo pročitajte cijelu uputu prije nego počnete uzimati ovaj lijek jer sadrži Vama važne podatke.

- Sačuvajte ovu uputu. Možda ćete je trebati ponovno pročitati.
- Ako imate dodatnih pitanja, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.
- Ovaj je lijek propisan samo Vama. Nemojte ga davati drugima. Može im naškoditi, čak i ako su njihovi znakovi bolesti jednaki Vašima.
- Ako primijetite bilo koju nuspojavu, potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. To uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi. Pogledajte dio 4.

Što se nalazi u ovoj uputi:

1. Što je Euthyrox i za što se koristi
2. Što morate znati prije nego počnete uzimati Euthyrox
3. Kako uzimati Euthyrox
4. Moguće nuspojave
5. Kako čuvati Euthyrox
6. Sadržaj pakiranja i druge informacije

1. Što je Euthyrox i za što se koristi

Levotiroksin, djelatna tvar Euthyroxa, je sintetski hormon štitne žlijezde za liječenje bolesti i poremećaja rada štitne žlijezde. Ima jednaki učinak kao i prirodni hormon štitne žlijezde.

Euthyrox se koristi:

- za liječenje benigne eutiroidne gušavosti kod bolesnika s normalnom funkcijom štitne žlijezde
- za sprječavanje ponovne pojave gušavosti nakon operacije, kao nadomjestak prirodnog hormona štitne žlijezde, kada ga Vaša štitna žlijezda ne proizvodi dovoljno,
- za potiskivanje ponovne pojave tumora kod bolesnika s karcinomom štitne žlijezde.

Euthyrox 100 mikrograma tablete upotrebljavaju se još za uspostavljanje ravnoteže hormona štitne žlijezde kada se pojačano lučenje hormona liječi anti-tiroidnim lijekovima. Euthyrox 100 mikrograma tablete mogu se također primjenjivati za ispitivanje funkcije Vaše štitne žlijezde.

2. Što morate znati prije nego počnete uzimati Euthyrox

Nemojte uzimati Euthyrox ukoliko se neko od sljedećih stanja odnosi na Vas:

- alergija (preosjetljivost) na djelatnu tvar ili neki drugi sastojak Euthyroxa (vidjeti dio 6.),
- neliječeni poremećaj nadbubrežne žlijezde, hipofize ili pojačano lučenje hormona štitne žlijezde (tirotoksikozna),
- akutna bolest srca (infarkt miokarda ili upala srca).

Ako ste trudnica, Euthyrox nemojte uzimati zajedno s anti-tiroidnim lijekovima (vidjeti dio Trudnoća i dojenje ispod).

Upozorenja i mjere opreza

Obratite se svom liječniku ili ljekarniku prije nego uzmete Euthyrox ako imate neku od sljedećih bolesti srca:

- nedovoljan protok krvi u krvnim žilama srca (angina pectoris),
- zatajenje srca,
- ubrzan i nepravilan rad srca,
- visoki krvni tlak,
- stvaranje masnih naslaga u arterijama (arterioskleroza).

Prije početka uzimanja Euthyroxa ili prije supresijskog testa štitne žlijezde, ova stanja moraju biti pod liječničkim nadzorom. Tijekom uzimanja Euthyroxa, razinu Vaših hormona štitne žlijezde morate često kontrolirati. Ako niste sigurni odnosi li se neko od ovih stanja na Vas, ili ako se ne liječite, razgovarajte sa svojim liječnikom. Vaš liječnik će provjeriti imate li poremećaj rada nadbubrežne žlijezde ili hipofize ili poremećaj rada štitne žlijezde uz nekontroliranu prekomjernu produkciju hormona štitne žlijezde (tiroidna autonomija), budući da prije početka uzimanja Euthyroxa, ili prije supresijskog testa štitne žlijezde, ova stanja moraju biti pod liječničkim nadzorom. Razgovarajte sa svojim liječnikom:

- ako ste u menopauzi ili postmenopauzi; Vaš liječnik će možda trebati redovno provjeravati funkciju Vaše štitne žlijezde radi rizika od osteoporoze.
- ako prelazite s jednog na drugi lijek koji sadrži levotiroksin. Učinak se može blago razlikovati te može biti potrebno pažljivije praćenje i prilagodba doze.
- prije započinjanja ili prekida uzimanja orlistata ili zbog promjene liječenja orlistatom (lijek za liječenje pretilosti); možda ćete trebati pojačan nadzor tijekom liječenja i prilagodbu doze.
- ukoliko osjetite simptome psihotičnih poremećaja (možda ćete trebati pojačan nadzor tijekom liječenja i prilagodbu doze).

Drugi lijekovi i Euthyrox

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzeli ili biste mogli uzeti neki od sljedećih lijekova jer Euthyrox može imati utjecaj na njihov učinak:

- anti-dijabetici (lijekovi za snižavanje šećera u krvi): Euthyrox može **umanjiti** učinak anti-dijabetika te ćete možda trebati dodatne kontrole razine šećera u krvi, naročito na početku liječenja Euthyroxom. Tijekom uzimanja Euthyroxa, može biti potrebna prilagodba doze Vašeg anti-dijabetika.
- derivati kumarina (lijekovi koji sprečavaju zgrušavanje krvi): Euthyrox može **pojačati** učinak ovih lijekova koji mogu povećati rizik od epizoda krvarenja, naročito kod starijih osoba. Možda ćete trebati redovne kontrole vrijednosti zgrušavanja, na početku i tijekom liječenja. Tijekom uzimanja Euthyroxa može biti potrebna prilagodba doze kumarina.

Pazite na pridržavanje preporučenih vremenskih razmaka ako uzimate neki od sljedećih lijekova:

- lijekovi koji vežu žučne kiseline i snižavaju visoki kolesterol (kao što su kolestiramin i kolestipol): Pazite da Euthyrox uzmete 4-5 sati prije ovih lijekova jer oni mogu blokirati preuzimanje Euthyroxa iz crijeva.
- antacidi (za ublažavanje simptoma žgaravice), sukralfati (za čir želuca ili crijeva), drugi lijekovi koji sadrže aluminij, željezo ili kalcijev karbonat: Pazite da Euthyrox uzimate barem 2 sata prije uzimanja ovih lijekova jer u suprotnom mogu umanjiti njegov učinak.

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzeli ili biste mogli uzeti sljedeće lijekove jer mogu **umanjiti** učinak Euthyroxa:

- propiltiouracil (anti-tiroidni lijek),
- glukokortikoidi (antialergijski i protuupalni lijekovi),
- beta-blokatori (lijekovi koji smanjuju krvni tlak i primjenjuju se za liječenje bolesti srca),
- sertralin (antidepresiv),
- klorokin ili progvanil (lijekovi za prevenciju ili liječenje malarije),
- lijekovi koji aktiviraju neke enzime jetre kao što su barbiturati (sedativi, tablete za spavanje) ili karbamazepin (antiepileptik, također se koristi kako bi promijenio neke vrste bolova ili za kontrolu poremećaja raspoloženja),
- lijekovi koji sadržavaju estrogen, a koji se primjenjuju kao hormonska nadomjesna terapija tijekom ili nakon menopauze ili za sprječavanje trudnoće,
- sevelamer (lijek koji veže fosfat primjenjuje se kod pacijenata s kroničnim zatajenjem bubrega),
- inhibitori tirozin-kinaze (antitumorski i protuupalni lijekovi),
- orlistat (lijek za liječenje pretilosti).

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzeli ili biste mogli uzeti neki od sljedećih lijekova jer mogu **pojačati** djelovanje Euthyroxa:

- salicilati (lijekovi koji se primjenjuju za ublažavanje boli i sniženje tjelesne temperature),
- dikumarol (lijek za sprečavanje zgrušavanja krvi),
- furosemid u visokim dozama od 250 mg (diuretik),
- klofibrat (lijekovi za snižavanje lipida u krvi).

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzeli ili biste mogli uzeti neki od sljedećih lijekova jer mogu imati utjecaj na učinak Euthyroxa:

- ritonavir, indinavir, lopinavir (inhibitori proteaze, lijekovi za liječenje infekcije HIV-om),
- fenitoin (antiepileptik).

Mogu biti potrebne redovne kontrole parametara hormona štitne žlijezde. Prilagodba doze Euthyroxa može biti potrebna. Obavijestite svog liječnika ako uzimate amiodaron (lijek koji se primjenjuje za liječenje nepravilnog otkucaja srca) jer ovaj lijek može imati utjecaj na aktivnost Vaše štitne žlijezde. **Ako trebate biti podvrgnuti dijagnostičkim testovima ili snimanju koji uključuju kontrastna sredstva koja sadrže jod, recite svom liječniku da uzimate Euthyrox jer ćete možda primiti injekciju koja može imati utjecaj na rad Vaše štitne žlijezde.** Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzimali bilo kakve lijekove, uključujući one koje ste nabavili bez recepta.

Hormoni štitne žlijezde nisu prikladni za sniženje tjelesne težine. Uzimanje hormona štitne žlijezde neće smanjiti Vašu tjelesnu težinu ako su Vaši hormoni štitne žlijezde na normalnoj razini. Ako povećate dozu bez da Vam je to posebno savjetovao liječnik, mogu se pojaviti teške, pa čak i po život opasne nuspojave.

Euthyrox s hranom i pićem

Recite svom liječniku ako jedete hranu koja sadrži soju, naročito ako mijenjate količine koje jedete. Proizvodi od soje mogu umanjiti apsorpciju Euthyroxa iz crijeva te stoga može biti potrebna prilagodba doze Euthyroxa.

Trudnoća i dojenje

Ako ste trudnica, nastavite uzimati Euthyrox. Razgovarajte sa svojim liječnikom radi moguće prilagodbe doze.

Ako Euthyrox uzimate zajedno s antitiroidnim lijekovima za liječenje prekomjernog lučenja hormona štitne žlijezde, Vaš liječnik će Vam savjetovati da tijekom trudnoće prekinete uzimati Euthyrox. Ako dobiti, nastavite s uzimanjem Euthyroxa u skladu s preporukama svog liječnika. Količina ovog lijeka koja se izlučuje u majčino mlijeko je tako mala da neće imati nikakav učinak na dijete.

Upravljanje vozilima i strojevima

Studije utjecaja levotiroksina na sposobnost upravljanja vozilima i strojevima nisu provedene. Međutim, budući da je levotiroksin identičan prirodnom hormonu štitne žlijezde, ne očekuje se da bi Euthyrox imao utjecaj na sposobnost upravljanja vozilima ili strojevima.

Euthyrox sadrži laktozu.

Obavijestite svog liječnika ako ne podnosite određene šećere jer Euthyrox sadrži laktozu.

3. Kako uzimati Euthyrox

Uvijek uzmite Euthyrox točno onako kako Vam je rekao Vaš liječnik ili ljekarnik. Provjerite s Vašim liječnikom ili ljekarnikom ako niste sigurni. Individualnu dnevnu dozu određuje liječnik na temelju dijagnostičkih laboratorijskih testova i kliničkog pregleda. U pravilu, liječenje ćete započeti niskom dozom koja se povećava svaka 2-4 tjedna, do postizanja Vaše pune, individualne doze. Tijekom početnih tjedana napraviti ćete laboratorijske kontrole, radi prilagodbe doze. Ako je Vaša beba rođena s hipotiroidizmom, zbog važnosti brzog nadomještanja, Vaš liječnik za početak može preporučiti veće doze. Preporučena početna doza je 10 do 15 mikrograma po kilogramu tjelesne težine dnevno, tijekom prva tri mjeseca. Zbog toga, Vaš liječnik će dozu prilagoditi individualno. Uobičajeno doziranje prikazano je u donjoj tablici. Niže individualne doze mogu biti dovoljne:

- ako ste starija osoba,
- ako imate srčane probleme,
- ako imate teške ili dugotrajne probleme oslabljene funkcije štitne žlijezde,
- ako ste niske tjelesne težine ili s velikom strumom.

Primjena Euthyroxa	Preporučena dnevna doza Euthyroxa
- liječenje benigne gušavosti uz normalnu funkciju štitne žlijezde	75-200 mikrograma
- sprječavanje povrata gušavosti nakon operacije	75-200 mikrograma
- nadomještaj prirodnih hormona štitne žlijezde kada ih Vaša štitna žlijezda ne producira dovoljno - početna doza - doza održavanja	odrasli 25 - 50 mikrograma 100 - 200 mikrograma djeca 12,5 - 50 mikrograma 100 - 150 mikrograma/m ² tjelesne površine
- supresija rasta tumora kod pacijenata s karcinomom štitne žlijezde	150 - 300 mikrograma
- uspostavljanje ravnoteže hormona štitne žlijezde kada se prekomjerno lučenje hormona liječi antitiroidnim lijekovima	50 - 100 mikrograma
- ispitivanje funkcije štitnjače	200 mikrograma (2 tablete), početak uzimanja 2 tjedna prije ispitivanja

Primjena

Euthyrox je namijenjen za primjenu kroz usta. Uzmite čitavu dnevnu dozu ujutro na prazan želudac (najmanje pola sata prije doručka), najbolje s malo tekućine, npr. pola čaše vode.

Djeca se daje čitava dnevna doza najmanje pola sata prije prvog obroka u danu. Neposredno prije davanja, razmrvite tabletu i pomiješajte je s malo vode te je dajte djetetu s još nešto više vode. Ovu smjesu uvijek pripremite svježu.

Trajanje liječenja

Trajanje liječenja ovisi o stanju radi kojeg uzimate Euthyrox. O tome koliko dugo trebate uzimati Euthyrox, razgovarati ćete sa svojim liječnikom. Većina bolesnika Euthyrox uzima tijekom čitavog života.

Ako uzmete više Euthyroxa nego što ste trebali

Ako uzmete više Euthyroxa nego što ste trebali, možete osjetiti simptome kao što su ubrzani otkucaji srca, anksioznost, uznemirenost i nehotične kretanje. U bolesnika s poremećajem koji utiče na neurološki sustav kao što je epilepsija, u izoliranim

slučajevima mogu se pojaviti napadaji. U bolesnika s rizikom od pojave psihotičnih poremećaja, mogu se pojaviti simptomi akutne psihoze. Ako se ovo dogodi, molimo obratite se svom liječniku.

Ako ste zaboravili uzeti Euthyrox

Ne uzimajte dvostruku dozu da biste nadoknadili zaboravljenu tabletu, nego sljedećeg dana uzmite normalnu dozu. U slučaju bilo kakvih pitanja u vezi s primjenom Euthyroxa, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.

4. Moguće nuspojave

Kao i svi lijekovi, Euthyrox može uzrokovati nuspojave iako se one neće javiti kod svakoga.

Ako ste uzeli više Euthyroxa nego što je propisano, ili ako ne podnosite određenu dozu (npr. kod prebrzog povećanja doze), možete osjetiti jednu ili više od sljedećih nuspojava: nepravilne ili ubrzane otkucaje srca, bol u grudima, glavobolju, slabost mišića i grčeve, iznenadno crvenilo (žarenje i crvenilo lica), vrućicu, povraćanje, menstrualne poremećaje, pseudotumor mozga (povećani pritisak u glavi uz oticanje oči), drhtavicu, nemir, nesanicu, pojačano znojenje, gubitak tjelesne težine, proljev. Ako primijetite bilo koju navedenu nuspojavu, obratite se svom liječniku. Vaš liječnik će odlučiti treba li prekinuti terapiju na nekoliko dana ili smanjiti dnevnu dozu do povlačenja nuspojava. Moguće su alergijske reakcije na neki od sastojaka Euthyroxa (pogledajte dio 6. „Što Euthyrox 100 mikrograma sadrži“). Alergijske reakcije mogu uključivati oticanje lica ili grla (angioedem). Ako se ovo dogodi, odmah se javite svom liječniku.

Prijavlivanje nuspojava

Ako primijetite bilo koju nuspojavu potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. Ovo uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi. Nuspojave možete prijaviti izravno putem nacionalnog sustava za prijavu nuspojava. Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED) Odsjek za farmakovigilanciju
Ksaverska cesta 4
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska
Fax: + 385 (0)1 4884 110
Website: www.halmed.hr
e-mail: nuspojave@halmed.hr
Prijavlivanjem nuspojava možete pridonijeti u procjeni sigurnosti ovog lijeka.

5. Kako čuvati Euthyrox

Ovaj lijek čuvajte izvan pogleda i dohvata djece.

Euthyrox se ne smije upotrijebiti nakon isteka roka valjanosti navedenog na blisteru ili boci i kutiji iza „Rok valjanosti“ ili „EXP“ (oznaka za rok valjanosti). Rok valjanosti odnosi se na zadnji dan navedenog mjeseca.

Ne čuvati na temperaturi iznad 25°C. Blistere ili boci čuvati u vanjskom pakiranju radi zaštite od svjetlosti.

Nakon prvog otvaranja boce, tablete se mogu upotrebljavati najviše 3 mjeseca.

Lijekovi se ne smiju uklanjati putem otpadnih voda ili kućnog otpada. Pitajte svog ljekarnika kako ukloniti lijekove koje više ne trebate. Ove mjere pomoći će u zaštiti okoliša.

6. Sadržaj pakiranja i druge informacije

Što Euthyrox 100 mikrograma sadrži

- Djelatna tvar je levotiroksin. Jedna tableta sadrži 100 mikrograma levotiroksinnatrija.
- Drugi sastojci su kukuruzni škrob, umrežena karmelozanatrij, želatina, laktoza hidrat i magnezijev stearat.

Kako Euthyrox 100 mikrograma izgleda i sadržaj pakiranja

Euthyrox 100 mikrograma tablete su bijele, okrugle, ravne s obje strane, zakošenog ruba, s razdjelnim urezom i natpisom EM 100 na površini. Euthyrox je raspoloživ u pakiranjima od 20, 25, 30, 50, 60, 90, 100 ili 500 tableta ili u kalendarskim pakiranjima od 28 ili 84 tableta. Na tržištu se ne moraju nalaziti sve veličine pakiranja.

Nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet i proizvođač

Nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet

Merck d.o.o., Ulica Andrije Hebranga 32-34, Zagreb, Hrvatska

Proizvođač

Merck KGaA, Frankfurter Strasse 250, 64293 Darmstadt, Njemačka

Ovaj lijek je odobren u državama članicama Europskog ekonomskog prostora (EEA) pod sljedećim nazivima:

- Austrija: Euthyrox
- Danska: Euthyrox
- Njemačka: Euthyrox
- Grčka: Euthyrox
- Hrvatska: Euthyrox
- Island: Euthyrox
- Norveška: Euthyrox
- Portugal: Eutirox
- Španjolska: Eutirox
- Svedska: Euthyrox

Način i mjesto izdavanja lijeka

Lijek se izdaje na recept, u ljekarni.

Ova uputa je zadnji put revidirana u svibnju 2015.

192757/1

MUPIRON[®]

Uputa o lijeku: Informacija za korisnika

MUPIRON 20 mg/g mast
mupirocin

Pažljivo pročitajte cijelu uputu prije nego počnete primjenjivati ovaj lijek jer sadrži Vama važne podatke.

- Sačuvajte ovu uputu. Možda ćete je trebati ponovno pročitati.
- Ako imate dodatnih pitanja, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.
- Ovaj je lijek propisan samo Vama. Nemojte ga davati drugima. Može im naškoditi, čak i ako su njihovi znakovi bolesti jednaki Vašima.
- Ako primijetite bilo koju nuspojavu, potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. To uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi. Pogledajte dio 4.

Što se nalazi u ovoj uputi:

1. Što je Mupiron mast i za što se koristi
2. Što morate znati prije nego počnete primjenjivati Mupiron mast
3. Kako primjenjivati Mupiron mast
4. Moguće nuspojave
5. Kako čuvati Mupiron mast
6. Sadržaj pakiranja i druge informacije

1. ŠTO JE MUPIRON MAST I ZA ŠTO SE KORISTI

Mupiron mast sadrži mupirocin. Mupirocin spada u skupinu lijekova koji se nazivaju antibiotici za lokalnu primjenu.

Mupiron mast primjenjuje se u liječenju infekcija kože kao što su:

- infekcije kože u kojima dolazi do pojave mjehurića, ljuskica (krasta) ili čireva na koži (impetigo i ektima),
- infekcije korijena dlaka u kojima dolazi do pojave gnojnih prištića (folikulitis),
- gnojni čirevi koji se opetovano javljaju

(furunkuloza),

- inficirane dermatoze (npr. inficirani ekcem),
- inficirana oštećenja kože (npr. ozljede kože, ugrizi insekata, manje rane i opekline).

Mupiron mast se može koristiti s ciljem sprječavanja bakterijskih infekcija ozljeda kože, manjih posjekotina i rana.

2. ŠTO MORATE ZNATI PRIJE NEGO POČNETE PRIMJENJIVATI MUPIRON MAST

Nemojte primjenjivati Mupiron mast:

- ako ste alergični na djelatnu tvar ili neki drugi sastojak ovog lijeka (naveden u dijelu 6.),
- na očima, u nosu ili oko mjesta umetanja katetera u venu.

Upozorenja i mjere opreza

Obratite se svom liječniku ili ljekarniku prije nego primijenite Mupiron mast.

Mupiron mast može uzrokovati teške kožne reakcije ili alergije (vidjeti dio 4. Moguće nuspojave). U tom je slučaju potrebno mast isprati s kože i posavjetovati se s liječnikom o primjeni druge prikladne terapije.

Kao i kod ostalih antimikrobnih lijekova, produljena uporaba Mupiron masti može dovesti do rasta otpornih uzročnika, uključujući i gljivice. Ako se razvije gljivična infekcija, obavijestite o tome svog liječnika ili ljekarnika.

Pazite da Vam mast ne dospije u oči. Ukoliko Vam mast slučajno dođe u dodir s očima, temeljito ih isperite vodom.

Mupiron mast sadrži pomoćnu tvar polietilenglikol, koja može prodrijeti kroz otvorene rane i oštećenu kožu i izlučiti se putem bubrega. Stoga se obavezno posavjetujte s liječnikom:

- ako imate problema s bubrezima,
- ako se treba liječiti velika površina kože s

otvorenim ranama ili oštećenom kožom.

Drugi lijekovi i Mupiron mast

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate, nedavno ste uzeli ili biste mogli uzeti bilo koje druge lijekove.

Trudnoća i dojenje

Ako ste trudni ili dojite, mislite da biste mogli biti trudni ili planirate imati dijete, obratite se svom liječniku ili ljekarniku za savjet prije nego uzmete ovaj lijek.

Nema dovoljno podataka o primjeni Mupiron masti tijekom trudnoće. Stoga se lijek smije koristiti tijekom trudnoće isključivo ako je izričito neophodno.

Ukoliko se liječi ispućana bradavica dojke, potrebno je svaki put prije dojenja temeljito isprati dojku.

Upravljanje vozilima i strojevima

Lijek ne utječe na sposobnost upravljanja vozilima i strojevima.

3. KAKO PRIMJENJIVATI MUPIRON MAST

Uvijek primijenite ovaj lijek točno onako kako je opisano u ovoj uputi ili kako Vam je rekao vaš liječnik. Provjerite s Vašim liječnikom ili ljekarnikom ako niste sigurni.

Mupiron mast se nanosi na oboljelo područje kože 2 do 3 puta dnevno, tijekom najviše 10 dana.

Mupiron mast se primjenjuje na sljedeći način:

1. Operite i osušite ruke prije primjene.
2. Mast nanesite na oboljelo područje kože.
3. Površinu na koju je nanesena mast možete prekriti flasterom(ima) ili prikladnim zavojem(ima), osim ako Vam liječnik nije rekao da područje ostavite nepokriveno.
4. Nakon primjene operite ruke.

5. Ostatak proizvoda nakon završetka liječenja, potrebno je baciti. Pitaite svog ljekarnika kako baciti lijekove koje više ne koristite.

Mupiron mast nemojte primjenjivati s drugim mastima ili kremama na oboljelom području kože. Miješanje Mupiron masti s drugim kremama ili mastima može umanjiti djelotvornost lijeka.

Ako primijenite više Mupiron masti nego što ste trebali

Ako primijenite više Mupiron masti nego što ste trebali ili kod slučajnog gutanja Mupiron masti, obavezno se obratite liječniku ili ljekarniku.

Ako ste zaboravili primijeniti Mupiron mast

Ako ste zaboravili primijeniti Mupiron mast, učinite to čim bude moguće, osim ako je vrijeme za sljedeću redovnu primjenu za manje od sat vremena. U tom slučaju preskočite propuštenu dozu i nastavite prema uobičajenom rasporedu. Nemojte primijeniti dvostruku dozu kako bi nadoknadili propuštenu.

Ako prestanete primjenjivati Mupiron mast

Ukoliko prekinete primjenu Mupiron masti prije nego što je propisano, moguće je da će se infekcija vratiti jer nisu uništeni svi uzročnici. Stoga je važno da lijek primjenjujete redovito i onoliko dugo koliko Vam je liječnik propisao.

U slučaju bilo kakvih nejasnoća ili pitanja u vezi s primjenom ovog lijeka, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.

4. MOGUĆE NUSPOJAVE

Kao i svi lijekovi, ovaj lijek može uzrokovati nuspojave, iako se one neće javiti kod svakoga.

Ukoliko primijetite pojavu teške kožne reakcije ili alergije, **odmah prekinite s primjenom ovog lijeka**, isperite mast s kože te se što prije javite liječniku.

Tijekom primjene lijeka mogu se javiti sljedeće nuspojave:

Česte (mogu se javiti kod između 1 na 10 i 1 na 100 osoba):

- osjećaj pečenja kože na mjestu primjene masti.
- Manje česte (mogu se javiti kod između 1 od 100 i 1 od 1000 osoba)
 - svrbež, crvenilo, bockanje i suhoća kože na mjestu primjene Mupiron masti.
 - alergijski osip, svrbež, crvenilo ili osjetljivost kože također se može pojaviti na drugim dijelovima tijela.

Vrlo rijetke (mogu se javiti kod 1 od 10000 osoba)

- natečeno lice i/ili poteškoće s disanjem. Ovo može biti znak ozbiljne alergijske reakcije koja zahtijeva hitno liječenje.

Prijavlivanje nuspojava

Ako primijetite bilo koju nuspojavu, potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. Ovo uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi. Nuspojave možete prijaviti izravno putem nacionalnog sustava prijave nuspojava: Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)

Odsjek za farmakovigilanciju
Ksaverska cesta 4
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska
Fax: + 385 (0)1 4884 110
Website: www.halmed.hr
e-mail: nuspojave@halmed.hr

Prijavlivanjem nuspojava možete pridonijeti u procjeni sigurnosti ovog lijeka.

5. KAKO ČUVATI MUPIRON MAST

Lijek čuvajte izvan pogleda i dohvata djece. Čuvati na temperaturi ispod 25°C, u

originalnom pakiranju.

Mupiron mast ne smije se koristiti nakon isteka roka valjanosti navedenog na pakiranju iza kratice EXP.

Ako Mupiron mast izgleda drugačije nego što je navedeno u ovoj uputi (vidjeti dio 6.), nemojte ju koristiti.

Nikad nemojte nikakve lijekove baciti u otpadne vode ili kućni otpad. Pitaite svog ljekarnika kako baciti lijekove koje više ne koristite. Ove mjere pomoći će u očuvanju okoliša.

6. SADRŽAJ PAKIRANJA I DRUGE INFORMACIJE

Što Mupiron mast sadrži

1 g masti sadrži 20 mg mupirocina.
Pomoćne tvari: makrogol 400, makrogol 3000.

Kako Mupiron mast izgleda i sadržaj pakiranja

Bijela ili gotovo bijela, homogena mast bez mirisa.

15 g masti u aluminijskoj tubi, u kutiji.

Nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet i proizvođač

JADRAN-GALENSKI LABORATORIJ d.d., Svilno 20, 51000 Rijeka, Hrvatska

Način i mjesto izdavanja lijeka

Lijek se izdaje na recept, u ljekarni.

Ova uputa je zadnji put revidirana u srpnju 2015.

1753/16-9/9

OPŠTI O LIJEKU:
informacija za korisnika

HR

20009617

BRUFEN® 600 mg

šumeće granule
ibuprofen

Pažljivo pročitajte cijelu uputu prije nego počnete uzimati ovaj lijek jer sadrži Vama važne podatke.

- Sačuvajte ovu uputu. Možda ćete je trebati ponovo pročitati.
- Ako imate dodatnih pitanja, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.
- Ovaj je lijek propisan samo Vama. Nemojte ga davati drugima. Može im štetiti. Čak i ako su njihovi znakovi bolesti jednaki Vašima.
- Ako primijetite bilo koju nuspojavu, potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. To uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi, vidjeti dio 4.

Što se nalazi u ovoj uputi:

1. Što su Brufen 600 mg šumeće granule i za što se koriste?
2. Što morate znati prije nego počnete uzimati Brufen 600 mg šumeće granule?
3. Kako uzimati Brufen 600 mg šumeće granule?
4. Moguće nuspojave
5. Kako čuvati Brufen 600 mg šumeće granule?
6. Sadržaj pakiranja i druge informacije

1. ŠTO SU BRUFEN 600 mg ŠUMEĆE GRANULE I ZA ŠTO SE KORISTE?

Brufen 600 mg šumeće granule sadrže djelatnu tvar ibuprofen koji pripada skupini lijekova koji se nazivaju nesteroidni protuupalni lijekovi ili NSAR lijekovi.

Brufen 600 mg šumeće granule se mogu koristiti za ublažavanje bolova i upale kod bolesti kao što su reumatoidni artritis (uključujući juvenilni reumatoidni artritis ili Stillovu bolest), ankilozni spondilitis, osteoartritis, otečeni zglobovi, bolno rame, burzitis, tendinitis, tenosinovitis, bol u donjem dijelu leđa, iščašenja i uganuća.

Također se koristi za ublažavanje blagih do umjerenih bolova različita podrijetla kao što su: zubobolja, bolovi nakon operacija, bolovi kod menstruacije, bol nakon epiziotomije, poslijeporođajna bol te glavobolja, uključujući i migrenu.

2. ŠTO MORATE ZNATI PRIJE NEGO POČNETE UZIMATI BRUFEN 600 mg ŠUMEĆE GRANULE?

Nemojte uzimati Brufen 600 mg šumeće granule:

- ako ste alergični na ibuprofen ili bilo koji drugi sastojak ovog lijeka (naveden u dijelu 6.)
- ako ste bolovali od reakcija preosjetljivosti (bronhospazam (stezanje dušnica), astma, rinitis, angioedem ili urtikarija) na acetylsalicilatnu kiselinu ili druge protuupalne lijekove
- ako ste ranije imali krvarenja ili puknuća u probavnom sustavu povezana s primjenom lijekova iz skupine nesteroidnih protuupalnih lijekova
- ako imate čir na želucu/dvanaesniku ili krvarenje u probavnom sustavu ili ste imali ponavljajući čir na želucu/dvanaesniku ili krvarenje u probavnom sustavu (dvije ili više dokazanih epizoda čireva ili krvarenja)
- ako imate teško zatajenje srca
- ako imate teško zatajenje jetre

Obratite se svom liječniku ili ljekarniku prije nego uzmete Brufen 600 mg šumeće granule ako:

- imate srčanih problema, uključujući zatajenje srca, anginu (bol u prsima), ili ako ste imali srčani udar, ugradnju premosnice, bolest perifernih arterija (slabu cirkulaciju u stopalima zbog uskih ili začepljenih arterija) ili bilo koju vrstu moždanog udara
- imate visoki krvni tlak, dijabetes, visoki kolesterol, povijest srčane bolesti ili moždanog udara u obitelji, ili ako ste u pušač

Ako se bilo što od gore navedenog odnosi na Vas, posavjetujte se sa svojim liječnikom ili ljekarnikom prije nego počnete uzimati Brufen 600 mg šumeće granule.

Najmanja učinkovita doza

Uvijek se mora primijeniti najmanja učinkovita doza kako bi se smanjio rizik od nuspojava. Uzimanje veće doze od preporučene može povećati rizik od nuspojava.

Djeca

Brufen 600 mg šumeće granule nisu prikladne za primjenu kod djece mlađe od 12 godina (tjelesne težine manje od 40 kg). Postoji rizik od oštećenja funkcije bubrega u dehidrirane djece i adolescenata.

Za doziranje u djece postoje prikladniji oblici (tekući).

Drugi lijekovi i Brufen 600 mg šumeće granule

Obavijestite svog liječnika ili ljekarnika ako uzimate ili ste nedavno uzeli ili biste mogli uzeti bilo koje druge lijekove.

Brufen 600 mg šumeće granule mogu utjecati na druge lijekove ili na njih mogu utjecati drugi lijekovi. Primjerice:

- drugi protuupalni lijekovi za ublažavanje bolova, uključujući i selektivne inhibitore ciklooksigenaze

- ako imate povećanu sklonost krvarenju ili aktivno krvarenje (uključujući krvarenje u mozgu)
- ako ste u posljednjem tromjesečju trudnoće
- ako imate tešku dehidraciju (izraženi gubitak vode iz tijela uzrokovan povraćanjem, proljevom ili nedostatnim unosom tekućine).

Ako niste sigurni odnosi li se nešto od navedenog na Vas, pitajte svog liječnika ili ljekarnika.

Upozorenja i mjere opreza

Obratite se svom liječniku ili ljekarniku prije nego uzmete Brufen 600 mg šumeće granule ako:

- imate ili bolujete od kroničnih upalnih bolesti crijeva (ulcerozni kolitis, Crohnova bolest)
- ste imali oboljenja probavnog sustava budući je moguće pogoršanje bolesti. Ako tijekom primjene Brufen šumećih granula, posebno na početku liječenja, osjetite bilo kakav neuobičajeni simptom u trbuhu, obratite se liječniku. U slučaju nastanka krvarenja ili čireva u probavnom sustavu, odmah prekinite uzimanje lijeka i obratite se liječniku.
- imate ili ste imali astmu ili alergijske bolesti jer je povećan rizik od suženja dišnih putova s poteškoćama u disanju (bronhospazma)
- patite od sezonskog alergijskog rinitisa, nosnih polipa ili kroničnog opstruktivnog poremećaja dišnog sustava, jer je povećan rizik od alergijskih reakcija. One se mogu očitovati napadajima astme, Quinckeovim edemom ili koprivnjačom.
- imate tegobe s jetrom, bubrezima, srcem ili povišenim krvnim tlakom
- ste skloni krvarenju i/ili uzimate lijekove koji utječu na zgrušavanje krvi
- ste trudni ili dojite
- imate vodene kozice
- bolujete od sistemskog eritematoznog lupusa ili miješane bolesti vezivnog tkiva (bolesti koja zahvaća kožu, zglobove i bubrege)
- imate dehidraciju (gubitak vode iz tijela uzrokovan povraćanjem, proljevom ili nedostatnim unosom tekućine)
- ste starije životne dobi jer je veća mogućnost pojave nuspojava (osobito krvarenja, čireva i puknuća u probavnom sustavu)
- imate nasljednu bolest nepodnošenja nekih šećera
- ako ste na dijeti s ograničenim unosom natrija

Kao i drugi protuupalni lijekovi iz iste skupine, i Brufen 600 mg šumeće granule mogu sakriti simptome infekcije.

Tijekom produljene primjene analgetika može se pojaviti glavobolja koja se ne smije liječiti povišenim dozama lijeka.

Srčani i moždani udar

Protuupalni lijekovi/lijekovi protiv bolova poput ibuprofena mogu biti povezani s blago povećanim rizikom od srčanog udara ili moždanog udara, naročito kada se upotrebljavaju u visokim dozama. Nemojte prekoračiti preporučenu dozu ili trajanje liječenja.

- srčani glikozidi (za liječenje upala)
- kortikosteroidi (za liječenje upala)
- lijekovi koji su antikoagulansi (lijekovi koji razrjeđuju krv/sprječavaju zgrušavanje krvi, primjerice aspirin/acetilsalicilna kiselina, varfarin)
- antitrombotici (klopidogrel i tiklodipin)
- selektivni inhibitori ponovne pohrane serotonina (za liječenje depresije)
- litiji
- acetilsalicilna kiselina;
- lijekovi koji snižavaju visoki krvni tlak (ACE inhibitori poput kaptoprila, beta blokatori poput atenolola, antagonisti receptora angiotenzina-II kao što je losartan)
- duraljci (lijekovi za izmokrvavanje)
- zidovudin (antivirusni lijek)
- metotreksat (za liječenje nekih oblika karcinoma)
- ciklosporin ili takrolimus (imunosupresivni lijekovi koji se koriste nakon presađivanja organa ili za liječenje autoimunih bolesti)
- neki antibiotici za liječenje infekcija (kinoloni, aminoglikozidi)
- mifepriston
- lijekovi iz skupine sulfoniluree (za liječenje šećerne bolesti)
- kolestiramin (za liječenje visokih razina kolesterola)
- biljni preparati koji sadržavaju Gingko bilobu
- vorikonazol ili flukonazol (lijekovi za liječenje gljivičnih infekcija)
- alkohol
- fenitoin (za liječenje epilepsije)
- probenecid i sulfipirazon

Ako se bilo što od navedenog odnosi na Vas ili niste sigurni, posavjetujte se sa svojim liječnikom ili ljekarnikom prije nego počnete uzimati Brufen 600 mg šumeće granule.

Liječenje lijekom Brufen 600 mg šumeće granule moglo bi također utjecati na neke druge lijekove ili bi oni mogli utjecati na Brufen 600 mg šumeće granule. Uvijek provjerite s Vašim liječnikom ili ljekarnikom prije upotrebe lijeka Brufen 600 mg šumećih granula zajedno s drugim lijekovima.

Brufen 600 mg šumeće granule s hranom, pićem i alkoholom

Brufen se može uzeti istodobno s hranom i pićem. Tijekom istodobne primjene alkohola, mogu se povećati nuspojave NSAR lijekova, posebice one povezane s probavnim ili središnjim živčanim sustavom. Također, u većoj mjeri u kombinaciji s alkoholom ibuprofen može utjecati na Vaše vrijeme reagiranja tijekom budnosti.

Trudnoća, dojenje i plodnost

Ako ste trudni ili dojite, mislite da biste mogli biti trudni ili planirate imati dijete, obratite se svom liječniku ili ljekarniku za savjet prije nego uzmete ovaj lijek.

Tijekom prvih šest mjeseci trudnoće, ibuprofen se ne smije primijeniti osim u neophodnim situacijama po savjetu liječnika. Ibuprofen se ne smije koristiti u posljednjem tromjesečju trudnoće.

Ne preporuča se primjena ibuprofena tijekom dojenja.

Uporaba ibuprofena može smanjiti plodnost žena i ne preporuča se kod žena koje pokušavaju začeti.

Upravljanje vozilima i strojevima

Ibuprofen može utjecati na Vaše vrijeme reagiranja. Može izazvati omaglicu, pospanost, umor i smetnje vida. Potreban je oprez kod upravljanja vozilom, strojevima ili obavljanja poslova koji zahtijevaju budnost. Ovo vrijedi u većoj mjeri kada se ibuprofen koristi u kombinaciji s alkoholom.

Brufen 600 mg šumeće granule sadrže saharozu.

Ako Vam je liječnik rekao da ne podnosite neke šećere, savjetujte se s liječnikom prije uzimanja ovog lijeka. O tome treba voditi računa u bolesnika sa šećernom bolešću. Može štetiti zubima.

Brufen 600 mg šumeće granule sadrže natrij (8,5 mmol (196,5 mg)).

O tome treba voditi računa u bolesnika s ograničenjem unosa natrija.

3. KAKO UZIMATI BRUFEN 600 mg ŠUMEĆE GRANULE?

Uvijek uzmite ovaj lijek točno onako kako Vam je rekao Vaš liječnik ili ljekarnik. Provjerite sa svojim liječnikom ili ljekarnikom ako niste sigurni.

Doziranje

Odrasli: Preporučeno doziranje Brufena je 1200-1800 mg dnevno podijeljeno u više doza. U nekim slučajevima se mogu primijeniti i manje doze od 600-1200 mg. Kod teških i akutnih stanja, doza se može povećati do trenutka uspostave kontrole nad akutnim stanjem pri čemu ukupna dnevna doza ne smije premašiti 2400 mg.

Djeca: Brufen 600 mg šumeće granule nisu prikladne za djecu mlađu od 12 godina (tjelesne težine manje od 40 kg). Za doziranje u djece postoje prikladniji oblici (tekući).

Uobičajena dnevna doza je 20-30 mg po kilogramu tjelesne težine uzetih u razmacima. U slučajevima juvenilnog reumatoidnog artritisa liječnik može povećati dozu i do 40 mg/kg tjelesne mase uzetih u razmacima.

Stariji: Nije potrebna posebna prilagodba doze, osim ako imate oštećenje bubrežne ili jetrene funkcije kada će možda biti potrebno da Vam liječnik individualno prilagodi dozu.

Oštećenje funkcije bubrega i jetre: Nije potrebno smanjenje doze ako imate blago do umjereno oštećenje bubrežne ili jetrene funkcije. U slučaju teškog zatajenja bubrega ili jetre, ne smijete uzimati ovaj lijek.

Način primjene

Za primjenu kroz usta. Šumeće granule potrebno je otopiti u dovoljnoj količini vode kako bi se napravio gazirani napitak s okusom naranče. Ispraznite sadržaj vrećice u približno 125 ml vode, promiješajte i popijte čim šumljenje prestane. Sadržaj vrećice se ne smije podijeliti na više doza te se treba iskoristiti cijeli sadržaj vrećice. Kako bi se postigao brži početak djelovanja, doza se može uzeti na prazan želudac. Ako imate osjetljiviji želudac

Manje česte (mogu se pojaviti između 1 i 10 na 1000 bolesnika)

- curenje iz nosa (rinitis)
- preosjetljivost
- nesаница, tjeskoba
- neobični osjeti na koži kao što su utmulost, trnci, bockanje, žarenje ili mravinjanje (parestezija), jaka pospanost
- smetnje vida
- smetnje sluha, zujanje u ušima, vrtoglavica (vertigo)
- astma, stezanje dušnica (bronzospazam), dispneja
- gastritis, čir na dvanaesniku/želucu, vried (ulceracije) u ustima, puknuća u probavnom sustavu
- upala jetre (hepatitis), žutica, poremećaj funkcije jetre
- koprivnjača, svrbež, purpura, angioedem, fotosenzitivnost
- različiti oblici toksičnosti za bubrege, uključujući tubulointersticijski nefritis, nefrotski sindrom i zatajenje bubrega.

Rijetke (mogu se pojaviti u manje od 1 na 1000 bolesnika)

- aseptički meningitis
- poremećaji krvi i limfnog sustava (leukopenija, trombocitopenija, aplastična anemija, neutropenija, agranulocitoza i hemolitička anemija).
- anafilaktična reakcija
- depresija, stanje zbunjenosti, halucinacije
- optički neuritis
- toksična optička neuropatija
- ozljeda jetre
- otok (edem).

Vrlo rijetke (mogu se pojaviti u manje od 1 na 10000 bolesnika)

- zatajenje srca, infarkt miokarda
- povišeni krvni tlak
- upala gušterače
- zatajenje jetre
- teške kožne reakcije (npr. multiformni eritem, bulozne reakcije uključujući Stevens-Johnsonov sindrom i toksičnu epidermalnu nekrolizu)
- teške reakcije preosjetljivosti. Simptomi mogu biti: oticanje lica, jezika i grla, dispneja, tahikardija, hipotenzija do razine životno ugrožavajućeg šoka.

Nepoznate (učestalost se ne može procijeniti na temelju dostupnih podataka):

- kolitis i Crohnova bolest

Prijavljivanje nuspojava

Ako primijetite bilo koju nuspojavu, potrebno je obavijestiti liječnika ili ljekarnika. Ovo uključuje i svaku moguću nuspojavu koja nije navedena u ovoj uputi. Nuspojave možete prijaviti izravno putem nacionalnog sustava za prijavu nuspojava:

Agencija za lijekove i medicinske proizvode (HALMED)
Odsjek za farmakovigilanciju
Ksaverska cesta 4
10 000 Zagreb
Republika Hrvatska
Fax: + 385 (0)1 4884 110
Website: www.halmed.hr
e-mail: nuspojave@halmed.hr

Prijavljivanjem nuspojava možete pridonijeti u procjeni sigurnosti ovog lijeka.

5. KAKO ČUVATI BRUFEN 600 mg ŠUMEĆE GRANULE?

Kako bi se postigao brzi početak djelovanja, doza se može uzeti na prazan želudac. Ako imate osjetljiviji želudac preporuča se uzimanje Brufena s hranom. Prilikom primjene Brufen granula može se pojaviti prolazni osjećaj pečenja u ustima ili grlu stoga ih treba otopiti u dovoljnoj količini vode.

Ako uzmete više Brufen 600 mg šumećih granula nego što ste trebali
Ako ste Vi ili netko drugi nehotice uzeli znatno veće doze lijeka nego što je preporučeno (predoziranje), odmah obavijestite svojeg liječnika ili se obratite najbližoj bolničkoj hitnoj službi. Ukoliko je došlo do predoziranja značajnim količinama Brufena, simptomi se obično javljaju unutar 4 do 6 sati, a najčešći su mučnina, povraćanje, bolovi u trbuhu, otupljenost (letargija) i omamljenost.

Ako ste zaboravili uzeti Brufen 600 mg šumeće granule
Ako zaboravite uzeti lijek, učinite to što je prije moguće, osim ako je blizu vrijeme za uzimanje iduće doze. U tom slučaju ne uzimajte propuštenu dozu. Nemojte uzeti dvostruku dozu kako biste nadoknadili zaboravljenu dozu.

U slučaju bilo kakvih nejasnoća ili pitanja u vezi s primjenom ovog lijeka, obratite se svom liječniku ili ljekarniku.

4. MOGUĆE NUSPOJAVE

Kao i svi lijekovi, ovaj lijek može uzrokovati nuspojave iako se one neće razviti kod svakoga.

Neželjeni učinci mogu se umanjiti primjenom najmanje učinkovite doze kroz najkraće moguće vrijeme potrebno za kontroliranje simptoma.

U slučaju pojave sljedećih nuspojava, odmah prestanite s uzimanjem lijeka te se javite liječniku:

- kožni osip, ozljede sluznica ili drugi znakovi preosjetljivosti kože
- oticanje lica, jezika, grla, poteškoće s disanjem (angioedem, anafilaktički šok)
- pojava ili pogoršanje znakova infekcije (npr. nekroza mekih tkiva i veziva),
- jaka glavobolja, povišena tjelesna temperatura, ukočenost vrata i preosjetljivost na svjetlost
- krvava stolica
- izrazito tamno obojena stolica (kao katran)
- povraćanje svježe krvi ili tamnih komadića koji izgledaju kao zrna kave.

Sljedeće nuspojave se mogu pojaviti pri primjeni ovog lijeka:

Česte (mogu se pojaviti između 1 i 10 na 100 bolesnika)

- omaglica, glavobolja
- loša probava, proljev, mučnina, povraćanje, bolovi u trbuhu, nadutost, zatvor, krv u stolici, povraćanje krvi, krvarenje u probavnom sustavu
- osip
- umor

lijeka.

5. KAKO ČUVATI BRUFEN 600 mg ŠUMEĆE GRANULE?

Ovaj lijek čuvajte izvan pogleda i dohvata djece.

Čuvati na temperaturi ispod 25°C.

Ovaj lijek se ne smije upotrijebiti nakon isteka roka valjanosti navedenog na pakiranju. Rok valjanosti odnosi se na zadnji dan navedenog mjeseca.

Nikada nemojte nikakve lijekove bacati u otpadne vode ili kućni otpad. Pitajte svog ljekarnika kako baciti lijekove koje više ne koristite. Ove će mjere pomoći u očuvanju okoliša

6. SADRŽAJ PAKIRANJA I DRUGE INFORMACIJE

Što Brufen 600 mg šumeće granule sadrže?

Djelatna tvar je ibuprofen. Svaka vrećica sadrži 600 mg ibuprofena.

Drugi sastojci (pomoćne tvari) su maleatna kiselina, saharinnatrij, saharoza, povidon; aroma naranče, natrijev laurilsulfat, natrijev hidrogenkarbonat, bezvodni natrijev karbonat, mikrokristalična celuloza i umrežena karmelozanatrij.

Kako Brufen 600 mg šumeće granule izgledaju i sadržaj pakiranja?

Brufen granule su bijeli prah s okusom naranče, u vrećici. Svaka kutija sadrži 30 vrećica.

Nositelj odobrenja za stavljanje lijeka u promet i proizvođač

Nositelj odobrenja:

Mylan EPD d.o.o.

Koranska 2

10000 Zagreb

Proizvođač:

AbbVie S.r.l.

S.R. 148 Pontina km 52 snc

04011 Campoverde di Aprilia (LT)

Italija

Način i mjesto izdavanja lijeka

Lijek se izdaje na recept, u ljekarni.

Ova uputa je zadnji puta revidirana u srpnju 2016.

 Mylan

20009617

9. SAŽETAK

Jezikoslovlje ili lingvistika znanstvena je disciplina koja se bavi jezikom. U 20. stoljeću težište se pomaknulo na uporabu jezika u interakciji i konkretnoj komunikacijskoj situaciji. Lingvistika se počinje baviti nadrećeničnim cjelinama, a novom jedinicom istraživanja postaje tekst. Tekstne vrste dijelimo na asertive, direktive, komisive, ekspresive i deklarative. U ovome radu obradili smo uporabne tekstove koji pripadaju direktivima. Analizirali smo pravilnik o ocjenjivanju, oglas, uputu o lijeku i zagonetku te na temelju konstitutivnih i regulativnih načela i elemenata analize tekstnih vrsta potvrdili da su odabrane tekstne vrste tekstovi i da pripadaju direktivima.

Ključne riječi: jezikoslovlje, lingvistika, tekst, direktivi, pravilnik o ocjenjivanju, oglas, uputa o lijeku, zagonetka

9. SUMMARY

The scientific study of human language or linguistics is a scientific discipline that deals with language. In the 20th century, the focus shifted to the use of language in interaction and concrete communication situation. Linguistics begins to deal with superordinate entities, and the new unit of research becomes text. Types of text are divided into assertives, directives, commissives, expressives and declaratives. In this paper, we have processed the texts in use which belong to the directives. We have analyzed the rulebook on rating, ad, drug instructions, and riddle. Based on the constituent and regulatory principles and the elements of text types analysis, we have verified that selected text types are texts and that they belong to the directives.

Keywords: the scientific study of human language, linguistics, text, the directives, evaluation, ads, drug instructions, riddle